

Novo Nordisk Fonden

Årsrapport

1. januar - 31. december 2017

Årsrapporten for Novo Nordisk Fonden 2017 er forelagt og godkendt på fondsbestyrelsesmødet den 23. marts 2018.

Søren Thor Jensen
Dirigent

Tuborg Havnevej 19
2900 Hellerup

CVR nr. 10 58 29 89

Hjemstedkommune:
Gentofte

Novo Nordisk Fonden

Indholdsfortegnelse **side**

Ledelsesberetning	3
Hovedtal og nøgletal.....	17
Ledelsens påtegning.....	18
Revisionspåtegning.....	19

Koncernregnskab for Novo Nordisk Fonden

Totalindkomstopgørelse for perioden 1. januar - 31. december.....	21
Balance pr. 31. december.....	22
Egenkapitalopgørelse.....	24
Pengestrømsopgørelse og finansielle reserver.....	25
Noter.....	26

Regnskab for Novo Nordisk Fonden

Totalindkomstopgørelse for perioden 1. januar - 31. december.....	59
Balance pr. 31. december.....	60
Egenkapitalopgørelse.....	61
Pengestrømsopgørelse.....	62
Noter.....	63
Dattervirksomheder.....	68

Ledelsesberetning

Årsrapporten for Novo Nordisk Fonden for 2017 er aflagt i overensstemmelse med internationale regnskabsstandarder (IFRS), som er godkendt af EU.

Formål og vision

Novo Nordisk Fonden er en uafhængig dansk erhvervsdrivende fond, hvis historie strækker sig tilbage til 1922, hvor Nobelpristager, professor August Krog af Insulinkomiteen i Toronto fik rettighederne til at producere insulin i Skandinavien. Fonden har følgende vedtægtsbestemte hovedformål:

- at udgøre et stabilt fundament for den erhvervs- og forskningsmæssige virksomhed, som drives
 - af Novo Nordisk A/S, der er beskæftiget med forskning i, udvikling, produktion og salg af farmaka og relaterede produkter og ydelser,
 - af Novozymes A/S, der er beskæftiget med at drive forskning, udvikling, produktion og handel med biologiske løsninger,
 - og af andre fremtidige aktie- eller anpartsselskaber, hvori fondens datterselskab, Novo Holdings A/S, måtte besidde en væsentlig ejerandel, eller over hvilket Novo Holdings A/S måtte udøve væsentlig indflydelse, gennem fuldmagt eller på anden måde,
- at yde støtte dels til fysiologisk, endokrinologisk og metabolisk forskning, dels til anden lægevidenskabelig forskning,
- at yde støtte til forskningshospitalsvirksomhed inden for diabetes i Danmark, og i øvrigt
- at yde støtte til andre videnskabelige og til humanitære og sociale formål.

Fondens vision er at yde et betydende bidrag til forskning og udvikling, som forbedrer menneskers helbred og velfærd.

På det erhvervs- og forskningsmæssige område er det fondens ambition, at virksomhederne i Novo Gruppen positionerer sig som internationalt anerkendte og betydende aktører samt skaber fornyelse og forretningsresultater i verdensklasse. Det skal ske gennem forskningsbaserede produkter og ydelser, der forbedrer bekæmpelse af sygdom og understøtter bæredygtig anvendelse af naturens ressourcer.

På det uddelingsmæssige område ønsker fonden at fremme forskning, innovation, uddannelse, sociale og humanitære indsatser og patientbehandling ved universiteter, hospitaler og andre non-profit videns institutioner i Danmark og det øvrige Norden. Bevillingerne fra fonden er et supplement til de offentligt støttede aktiviteter, herunder forskning ved universiteter og hospitaler. Fonden ønsker at bidrage til, at Danmark og det øvrige Norden udvikles og anerkendes som et internationalt sundhedsvidenskabeligt og bioteknologisk kraftcenter.

Til at løse opgaverne har Novo Nordisk Fondskoncernen ansat højt kvalificerede medarbejdere med de nødvendige vidensressourcer og forskningskompetencer.

Novo Nordisk Fonden har i perioden fra 2010 til 2017 uddelt 16,2 mia. kr. til godt 2200 bevillinger inden for de vedtægtsbestemte støtteformål. Henholdsvis 35% (5,7 mia. kr.) til "fysiologisk, endokrinologisk og metabolisk forskning, dels til anden lægevidenskabelig forskning". Støtteformålene "hospitalsvirksomhed inden for diabetes" samt "andre videnskabelige formål og humanitære og sociale formål" har udgjort henholdsvis 42% (6,9 mia. kr.) og 23% (3,6 mia. kr.) af fondens bevillinger i perioden. Der henvises til rapporten FAKTA og RESULTATER 2017 for yderligere information (<https://issuu.com/nnfoundation/docs/nnf - fakta og resultater 2017>).

Strategiske mål for Novo Nordisk Fondens virke

Fondsbestyrelsen har i sin strategi 2013-2018 udstukket strategiske mål for fondens samfundsmæssige aftryk og for dens kommercielle og uddelingsmæssige aktiviteter.

Det overordnede samfundsmål for fondens samlede aktiviteter er:

- *Med Danmark som fondens omdrejningspunkt er fokus rettet mod:*
 - *At fremme forskning og innovation i verdensklasse inden for lægevidenskab, bioteknologi og naturvidenskab samt bidrage til at skabe et uddannelsessystem i verdensklasse*
 - *At støtte udviklingen af et vidensbaseret samfund, der bidrager til langsigtet økonomisk aktivitet og jobskabelse for at forbedre sundhed og velfærd*

For den erhvervsmæssige og forskningsmæssige virksomhed er der tre kommercielle mål:

- *At være en stærk ejer af virksomhederne i Novo Gruppen¹*
- *At skabe attraktive investeringsafkast til fonden fra dens finansielle investeringsportefølje*
- *At investere med det primære mål at fremme viden og forskning i verdensklasse*

For den uddelingsmæssige virksomhed er der seks mål:

- *At styrke den biomedicinske og bioteknologiske forskning inden for udvalgte områder*
- *At ansøre til tværdisciplinaritet*
- *At fremme individuel videnskabelig excellence*
- *At fremme opfindsomhed, inspiration og viden inden for videnskab og teknologi*
- *At bygge bro mellem videnskabelige opdagelser og kommerciel anvendelse*
- *At opnå social og humanitær effekt*

Redegørelsen for fondens uddelingspolitik, uddelingskategorier, uddelinger og uddelingsinitiativer, jf. årsregnskabslovens § 77b, fremgår af beretningen "FAKTA og RESULTATER 2017", som er tilgængelig på <https://issuu.com/nnfoundation/docs/nnf - fakta og resultater 2017>.

Novo Nordisk Fond Koncernens organisation og governance

Novo Nordisk Fonden (moderfonden), virksomhederne i Novo-gruppen samt Novo Holdings A/S ejerskaber i life science virksomheder med bestemmende indflydelse, udgør tilsammen Novo Nordisk Fond Koncernen. Fonden modtager udbytte fra Novo Holdings A/S og foretager uddelinger til samfundet.

Novo Holdings A/S indtægter hidhører fra:

- Erhvervsvirksomheder
- Life science og finansielle investeringer

Organisatorisk er erhvervs- og uddelingsaktiviteterne adskilt.

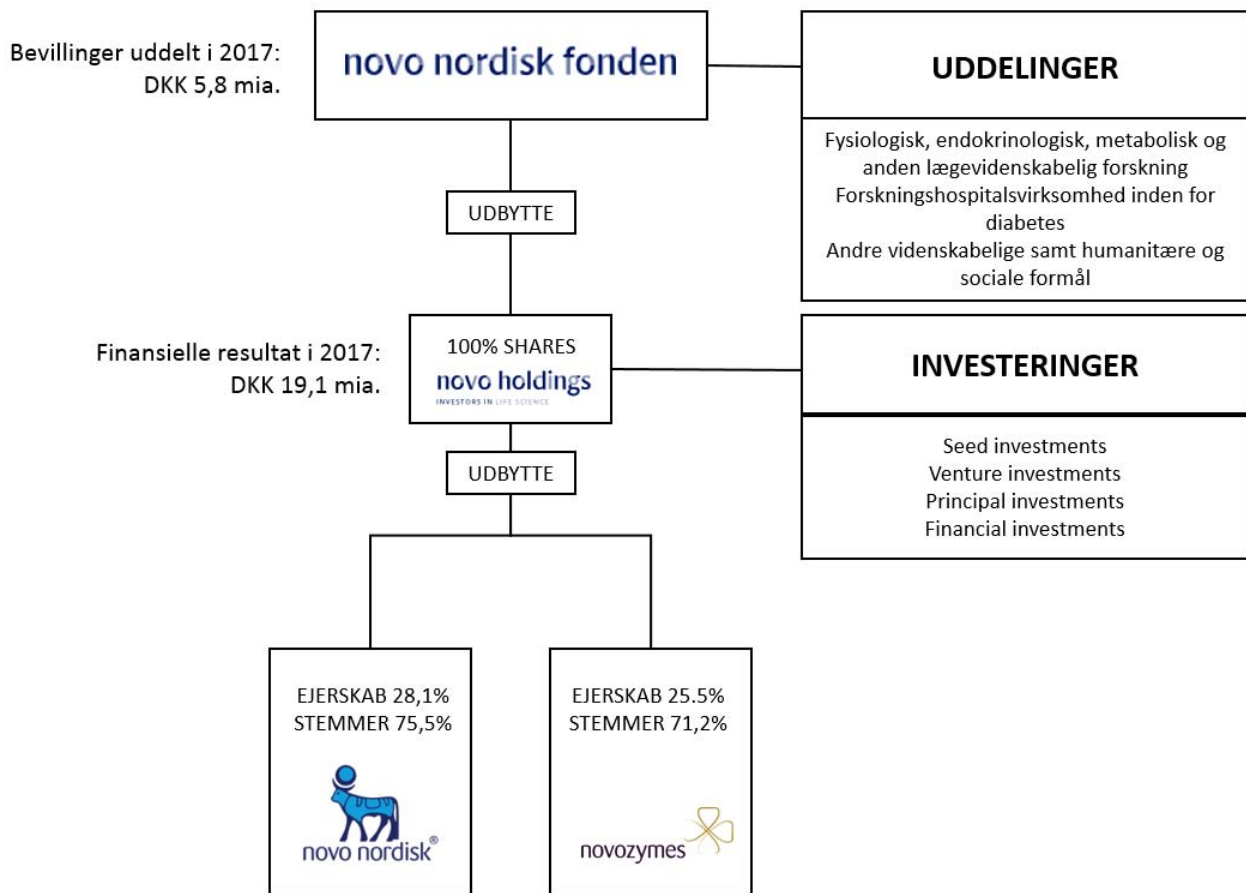
Novo Nordisk Fonden varetager uddelinger, og i den forbindelse fastlægger fondsbestyrelsen uddelingsstrategien, ligesom fondsbestyrelsen beslutter eller godkender uddelingerne jævnfør ovenstående.

De erhvervsdrivende aktiviteter varetages af Novo Holdings A/S inden for den overordnede finansielle strategi og Charteret for Novo Gruppen, samt investeringsrammen besluttet af fondsbestyrelsen. Novo Gruppen består af Novo Holdings A/S, Novo Nordisk A/S, Novozymes A/S og NNIT A/S. Fondsbestyrelsen udgør den ordinære generalforsamling i Novo Holdings A/S og godkender derigennem Novo Holdings A/S' årsrapport samt vælger Novo Holdings A/S' bestyrelsesmedlemmer.

¹ Novo Gruppen består af Novo Holdings A/S, Novo Nordisk A/S, Novozymes A/S og NNIT A/S.

Fonden sikrer via Novo Holdings A/S en væsentlig indflydelse i Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S gennem det bestemmende ejerskab i disse virksomheder.

Figur 1. Organisation og pengestrømme i Novo Nordisk Fond Koncernen

Anm.: Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S er de to vigtigste operative selskaber i Novo Gruppen og udgør nogle af de betydeligste forskningsvirksomheder i Danmarks life science klynge. NNIT A/S er ligeledes et selvstændigt medlem af Novo Gruppen. Ultimo 2017 besad Novo Holdings A/S 25,5% af aktiekapitalen i NNIT A/S og Novo Nordisk A/S besad 25,5%.

Fonden finansierer sine uddelinger fra indtægter, som består af udbytte fra Novo Holdings A/S. Det påhviler Novo Nordisk Fondens bestyrelse gennem passende henlæggelser at sikre en rimelig konsolidering blandt andet med henblik på, at fonden, eventuelt gennem Novo Holdings A/S, i det omfang det af fondsbestyrelsen skønnes nødvendigt, kan deltage i fremtidige kapitaludvidelser i Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S eller andre selskaber, hvori Novo Holdings A/S har en væsentlig ejerandel.

Novo Holdings A/S

Novo Holdings A/S (tidligere Novo A/S) ejes 100% af Novo Nordisk Fonden, er fondens investeringsselskab og er holdingselskab for Novo Nordisk A/S, Novozymes A/S og NNIT A/S. Novo Holdings A/S blev etableret i 1999 og har til opgave at forvalte fondens aktiver bedst muligt. En central opgave for Novo Holdings A/S er at drive virksomhed, så fonden kan udleve sin rolle som det solide fundament for den erhvervsmæssige og forskningsmæssige virksomhed, der drives af Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S. Novo Holdings A/S' formål er tillige at forvalte fondens formue og sikre fonden et tilfredsstillende økonomisk afkast.

Det påhviler Novo Holdings A/S:

- At sikre, at alle virksomheder, hvori selskabet har en væsentlig indflydelse, bidrager aktivt til Novo Gruppens udvikling og driver deres virksomhed i overensstemmelse med Novo Gruppens visioner og værdier,
- At opretholde en væsentlig indflydelse på Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S
- At overholde de regler og principper, som er fastlagt i Novo Nordisk Fondens vedtægter vedrørende udøvelse af stemmerettigheder på A- og B-aktier i henholdsvis Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S, og
- At stå for investerings- og finansieringsvirksomhed, herunder anbringelse af kapital i virksomheder og i fast ejendom i ind- og udland.

Fondsbestyrelsen skal stedse være pligtig til gennem fondens stemmeret i Novo Holdings A/S:

- At forhindre enhver kapitaludvidelse i Novo Holdings A/S, hvorved fonden ville miste sin stemmemæssige majoritet i Novo Holdings A/S.
- At forhindre enhver afhændelse af Novo Holdings A/S' A-aktier i Novo Nordisk A/S og/eller Novozymes A/S.
- At sikre at enhver beslutning i Novo Holdings A/S træffes i overensstemmelse med bestemmelserne i fondens vedtægter.

Novo Holdings A/S har væsentlige indtægter fra aktiebesiddelserne i Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S. Indtægter fra ejerskabet af selskaberne modtages i form af udbytter og lejlighedsvis deltagelse i aktietilbagekøb. I 2017 udgjorde udbyttet til Novo Holdings A/S fra Novo Nordisk A/S, Novozymes A/S og NNIT A/S inklusiv aktietilbagekøb tilsammen DKK 6,0 mia. Novo Holdings A/S' indtægter hidrører også fra aktiver i virksomheder inden for life science og finansielle investeringer. I 2017 udgjorde disse henholdsvis DKK 10,9 mia. og DKK 3,8 mia. Fratrullet diverse omkostninger på DKK 0,4 mia. udgjorde Novo Holdings A/S' samlede resultat DKK 19,1 mia.

For yderligere information om koncernen og koncernselskaberne henvises til Novo Nordisk Fonden og Novo Holdings A/S hjemmesider (www.novonordiskfonden.dk og www.novoholdings.dk).

Novo Nordisk A/S

Novo Nordisk er en global lægemiddelvirksomhed, som igennem mere end 90 år har stået for innovation og lederskab inden for diabetesbehandling. Dette langvarige engagement har givet virksomheden erfaringer og kompetencer, som i dag gør det muligt også at hjælpe med at bekæmpe andre alvorlige kroniske sygdomme: hæmofili, vækstforstyrrelser og fedme. Koncernen har hovedkvarter i Danmark beskæftiger med udgangen af 2017 42.682 medarbejdere i 79 lande, heraf 17.510 i Danmark, og markedsfører sine produkter i ca. 190 lande. Dette engagement fremgår af Novo Nordisk Way, som beskriver ambitionerne og de værdier, der kendetegner virksomheden.

Novozymes A/S

Novozymes er verdens førende virksomhed inden for biologiske løsninger med produktion af et bredt sortiment af industrielle enzymer og mikroorganismer, som indgår i en lang række produkter i bl.a. vaskemiddel-, bioenergi-, landbrugs-, føde- og drikkevare-, læder-, papir-, tekstil- og spildevandsindustrien. Novozymes beskæftigede 6.245 medarbejdere på verdensplan i 2017, heraf 2.631 i Danmark. For at kunne leve op til sit formål – at finde biologiske løsninger, der skaber bedre levevilkår i en voksende verden – anvender og leverer Novozymes ny innovation til markedet og lancerer nye produkter, der skaber værdi for kunderne, som dermed kan forbedre deres præstation, samtidig med at de sparer råvarer og energi og mindsker miljøbelastningen.

NNIT A/S

NNIT A/S er en af Danmarks førende leverandører af it-services, primært inden for life sciences-sektoren i Danmark og internationalt samt til danske kunder inden for offentlig virksomhed, entreprise og finans i Danmark. Virksomheden beskæftigede i 2017 3.071 medarbejdere på verdensplan, heraf mere end 1.600 i Danmark.

For yderligere information om koncernen og koncernselskaberne henvises til Novo Nordisk Fonden og Novo Holdings A/S hjemmesider (www.novonordiskfonden.dk og www.novoholdings.dk).

Novo Nordisk Fonden: Økonomiske resultater og uddelinger

Finansielle resultater

Fondens regnskabsmæssige resultat for 2017 viser et overskud på DKK 995 mio., mod DKK 3.931 mio. i 2016, hvor der blev udbetalt udbytte fra Novo Holdings A/S på DKK 3.008 mio. Der er i 2017 modtaget et udbytte fra Novo Holdings A/S på DKK 13 mio.

I 2017 bevilgede Novo Nordisk Fonden i alt DKK 5.839 mio. (bruttobevilling). Pengene gik primært til universiteter og hospitaler i Danmark og Norden til nye forsknings-, uddannelses- og innovationsaktiviteter samt til oprettelse af regionalt forankrede Steno Diabetes Centre i Region Midtjylland, Region Syddanmark og Region Nordjylland, herunder diabetesbehandling og sundhedsforebyggelse. Desuden støttede fonden humanitære og sociale formål. Der skete annulleringer af bevillinger for DKK 19 mio., og DKK 8 mio. blev tilbagebetalt. Nettobevilling udgjorde således DKK 5.820 mio. Det er en øgning i forhold til 2016, hvor der blev bevilget netto DKK 4.113 mio. (se Tabel 1).

Fonden har udbetalt DKK 1.308 mio. i 2017 mod DKK 1.133 mio. i 2016. Skyldigt bevilget beløb til uddelinger er DKK 10.712 mio. ultimo 2017 sammenlignet med DKK 6.192 mio. ultimo 2016.

Tabel 1. Hovedtal og nøgletal for Novo Nordisk Fonden (mio. DKK)

Årstal	2017	2016
Modtaget udbytte fra Novo Holdings A/S	13	3.008
Årets resultat	995	3.931
Bevilget støtte (netto)	5.820	4.113
Kapitalandele i Novo Holdings A/S *)	2.142	2.142
Fælles investeringspulje i Novo Holdings A/S	13.260	13.573
Aktiver i alt	15.446	15.733
Egenkapital**	4.688	9.513
Skyldig bevilget støtte	10.712	6.192
Egenkapital andel	30,4%	60,5%

*) Kapitalandele er opgjort efter historiske kostpriser. **) Efter indre værdis metode udgør egenkapital DKK 80,8 mia. samlet for Novo Nordisk Fonden og Novo Holdings A/S (dvs. for Novo Nordisk Fond Koncernen). Inden for egenkapitalen henlægges DKK 411,1 mio. og 33,6 mio. kr. til henholdsvis BII og LIFE projekterne.

Der er 4,7 mia. i egenkapital i Novo Nordisk Fonden, som kan disponeres til uddelingsrammen i 2018. Hertil kommer, at der i første kvartal af 2018 ventes overført udbytte fra Novo Holdings A/S på DKK 1,6 mia., som ligeledes ville kunne disponeres til uddelinger i løbet af 2018.

Omkostningsprocenten udgjorde henholdsvis 11,9 % i forhold til det udbetalte beløb og 2,7 % i forhold til det uddelte bruttobeløb. De tilsvarende tal for 2016 var henholdsvis 9,6% og 2,6%. Omkostningsprocenten for 2017 inkluderer bl.a. løn til ansatte, møbler og inventar, husleje, konsulentbistand, rejseudgifter og honorarer til komitede medlemmer og bestyrelsesmedlemmer. Omkostningsprocenten indeholder også en serviceaftale med Novo Holdings A/S, som blandt andet leverer service til fonden f.s.v.a. regnskab, jura, HR, IT, finansielle aktiviteter og aktiviteter inden for Novo Seeds. Omvendt leverer fonden service indenfor kommunikation til Novo Holdings A/S.

Af den samlede omkostningsprocent udgjorde de personalerelaterede driftsomkostninger i 2017 5,2% i forhold til det udbetalte beløb og 1,2% i forhold til det uddelte bruttobeløb. De tilsvarende tal for 2016 var 4,2% og 1,1%. De personalerelaterede driftsomkostninger inkluderer bl.a. lønomkostninger, inklusive pension og bonus, udgifter til rejser, seminarer, kompetenceudvikling og efteruddannelse.

For yderligere oplysninger om bevilget støtte henvises til <http://www.novonordiskfonden.dk/da/bevillingslister>, hvor legatarfortegnelsen for 2017 er at finde tillige med forudgående år. Fortegnelse over uddelinger med navngivne modtagere og beløbsangivelse fremsendes til fondsmyndigheden samtidig med nærværende årsrapport.

Højdepunkter og finansielle resultater i Novo Gruppen

De finansielle hovedtal og nøgletal for fonden må ses i sammenhæng med den finansielle udvikling i Novo Holdings A/S på grund af finansiell koordinering, herunder koordinering af likviditet og investerings samarbejde.

Novo Holdings A/S

Finansielle resultater

Siden 2000, hvor Novo Holdings A/S begyndte at etablere sin portefølje ved hovedsageligt at investere i danske selskaber, har investeringsaktiviteterne udviklet sig betydeligt. Novo Holdings A/S fremstår i dag som en international investor inden for life science området med investeringer i over 80 virksomheder primært i Europa og USA. Investeringer foretages i dag dels som seed- og ventureinvesteringer og dels som 'Principal Investments'.

Life science investeringer

Novo Holdings A/S' life science investeringer i virksomheder sker inden for tre områder:

- Novo Seeds udvikler og finansierer innovative biotek og life science selskaber primært i Norden, men også i resten af Europa gennem direkte investeringer samt bistår ved fondens uddeling af pre-seed grants til Norden. Seed-programmets investeringer sker på kommercielle vilkår, dvs. mod ejerskab i selskabet. I 2017 blev der investeret beløb til nye og opfølgingsinvesteringer i Novo Seeds' portefølje for DKK 0,2 mia.
- Novo Ventures er en aktiv, international partner i life science venture industrien. I 2017 blev der investeret i alt DKK 1,7 mia.
- Principal Investments, hvor der investeres i veletablerede og overskudsgenererende virksomheder gerne med en ledende position på deres område og med gode vækstmuligheder, har til formål at sikre langsigtet værdiskabelse samt diversitet i den samlede investeringsportefølje. I 2017 blev der investeret i alt DKK 12,0 mia. inden for området.

Værdien af life science investeringer steg fra et niveau på DKK 37,7 mia. i 2016 til DKK 55,8 mia. i 2017.

Finansielle investeringsaktiviteter

Sideløbende med investeringsaktiviteter inden for life science virksomheder har Novo Holdings A/S i løbet af de sidste 10 år udvidet sine finansielle investeringsaktiviteter og opbygget en bred, global portefølje. Hovedformålet med finansielle investeringer er et ønske om spredning af risiko af Novo Nordisk Fondens formue og om at opbygge en solid likviditetsreserve med et højt afkast. Investeringsuniverset omfatter noterede og unoterede værdipapirer i aktier, obligationer, virksomhedsgæld, emerging market obligationer, infrastruktur og fast ejendom. Værdien af finansielle investeringer var ultimo 2017 DKK 39,2 mia. Heraf var DKK 13,3 mia. Novo Nordisk Fondens andel af den fælles pulje.

Finansielle hovedtal og nøgletal

Resultatet af de samlede investeringsaktiviteter i Novo Holdings A/S blev i 2017 et overskud på DKK 19.148 mio., mod DKK 7.121 mio. i 2016.

Tabel 2. Hovedtal og nøgletal for Novo Holdings A/S (DKK mio.)

Årstal	2017	2016
Udbytte Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S	5.762	6.909
Gevinst ved salg af aktier i Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S	361	233
Resultat af life science investeringer	10.865	-1.657
Resultat af finansielle investeringer	2.669	1.754
Årets resultat	19.148	7.121
Kapitalandele i Novo Group Companies	4.410	4.422
Life science investments	55.768	37.670
Financial investments	39.245	38.078
Aktiver i alt	100.123	80.971
Egenkapital	86.197	67.062
Egenkapital andel	86,1%	82,8%

Novo Nordisk A/S

Finansielle resultater

Resultat af primær drift steg med 1% opgjort i kroner og med 5% i lokale valutaer til 48.967 mio. kr., hvilket er i tråd med den seneste forventning om en vækst i resultat af primær drift opgjort i lokale valutaer på "3-6%" for 2017. Novo Nordisk A/S aktiekurs steg i løbet af 2017 med 31,3%. Justeret for det delvise frasalg af NNIT og fra udlicensering af aktiver vedrørende inflammatoriske sygdomme, var væksten opgjort i lokale valutaer 2%. Salget af produkter til behandling af diabetes og fedme steg med 4% opgjort i kroner og med 7% i lokale valutaer til DKK 92.877 mio. Novo Nordisk A/S er verdens førende virksomhed indenfor diabetesbehandling med en global værdimarkedsandel på 27%, mod 27% på samme tidspunkt sidste år. Salget af biofarmaceutiske produkter faldt med 18% opgjort i danske kroner og med 16% i lokale valutaer til DKK 18.819 mio.

Forsknings- og udviklingsaktiviteter

2017 blev et år hvor Novo Nordisk A/S gjorde store fremskridt i sin forsknings- og udviklingspipeline og nåede en række milepæle. Disse afspejles i Novo Nordisk A/S' årsskrift på s. 24-26 hvor pipelineoversigten viser alle de præparater, der er i klinisk udvikling. Yderligere detaljer om resultater af kliniske studier kan ses i de selskabsmeddelelser og pressemeddelelser, som Novo Nordisk har udsendt i 2017, og som kan findes på novonordisk.com. Novo Nordisks forsknings- og udviklingsstrategi blev opdateret i 2016 og fokuserer på at hæve innovationsniveauet indenfor kerne-terapiområderne diabetes, fedme, hæmofili og vækstforstyrrelser. Derudover har Novo Nordisk udvidet sine forsknings- og udviklingsaktiviteter til andre alvorlige kroniske sygdomme med store udækkede medicinske behov og interessante markeder. Det drejer sig om hjerte-kar-sygdom, leversygdommen NASH (ikke-alkoholisk steatohepatitis) og kronisk nyresygdom, hvor Novo Nordisk vil ekspandere med semaglutid.

Finansielle hovedtal og nøgletal

Tabel 3. Udpluk af finansielle hovedtal og nøgletal for Novo Nordisk A/S (DKK mio.)

Årstal	2017	2016
Nettoomsætning Diabetes- og fedmebehandling	92.877	88.949
Nettoomsætning Biopharmaceuticals	18.819	22.831
Nettoomsætning i alt	111.696	111.780
Årets resultat	38.130	37.925
Egenkapital	49.815	45.269
Aktiver i alt	102.355	97.539
Overskudsgrad (årets resultat)	43,8%	43,3%
Egenkapitalandel	48,7%	46,4%

For mere information se i Novo Nordisk A/S' 2017-årsskrift: <http://www.nvonordisk.com/annualreport>

Novozymes A/S

Finansielle resultater

I 2017 leverede Novozymes A/S et solidt resultat med en overskudsgrad på 27,9% (ca. 29% ekskl. engangsomkostninger). Frie pengestrømme før opkøb udgjorde 2,4 mia. kr. Med godt momentum i forretningen og en stærk pipeline af produkter og muligheder er Novozymes A/S' forventninger til 2018 en salgsvækst på 4-6% og en overskudsgrad på ~28%. Det samlede salg var 14.531 mio. kr. i 2017. Salget steg 4% organisk og 3% i danske kroner. Salget til føde- og drikkevarer samt bioenergi bidrog mest til salgsvæksten i året. Resultat af primær drift steg 3%, og overskudsgraden var 27,9%. Årets resultat steg 2%. Resultaterne på bæredygtighedsområdet var blandede. Resultaterne for CO₂-intensitetsreduktion og arbejdsulykker lå over målene, mens både vand- og energieffektivitetsforbedringer i forhold til 2014 var under målene som følge af en højere udnyttelsesgrad end forventet. Fravær var en anelse under det mål, der var sat for 2017.

Forsknings- og udviklingsaktiviteter

Novozymes A/S' udgifter til forsknings- og udviklingsaktiviteter udgjorde 1.913 mio. kr. i 2017.

En voksende verdensbefolkning med øgede behov for mad, vand, energi og andre fornødenheder presser industriene til at producere mere med mindre. Det er disse tendenser, der har inspireret Novozymes A/S' formål og strategi – "Partnering for Impact". Med de fire strategiske fokusområder "Rally for change", "Lead innovation", "Focus on opportunities" og "Grow people" understreger Novozymes A/S sin forpligtelse til at bidrage til løsningen af de presserende udfordringer, en voksende verdensbefolkning står over for. Kernen i strategien er overbevisningen om, at Novozymes A/S kan opnå størst effekt gennem partnerskaber. For Novozymes A/S betyder partnerskaber indgående samarbejde med fælles fordele og forpligtelser. Effekt skabes ved at sikre sundere fødevarer, et bedre klima, renere luft, en natur i balance og flere arbejdspladser. Det handler også om at optimere en partners processer, udvikle nye produkter eller reducere miljøpåvirkningen heraf.

Finansielle hovedtal og nøgletal

Tabel 4. Udpluk af finansielle hovedtal og nøgletal for Novozymes A/S (DKK mio.)

Årstal	2017	2016
Nettoomsætning	14.531	14.142
Årets resultat	3.120	3.050
Egenkapital	11.267	11.745
Aktiver i alt	18.373	18.659
Overskudsgrad (årets resultat)	21,5%	21,6%
Egenkapitalandel	61,3%	62,9%

For mere information se Novozymes A/S' årsrapport for 2017: <https://report2017.novozymes.com>

NNIT A/S

Finansielle resultater i 2017

NNIT har leveret en vækst i omsætningen på 4,6% til DKK 2.892 mio. og en overskudsgrad på 9,6%. Resultaterne er lige under NNIT's langsigtede mål om en vækst i omsætningen på mindst 5 % og en overskudsgrad på mindst 10%. NNIT's primære målsætning er at øge omsætningen og markedsandelene inden for it-services i Danmark og life sciences internationalt – samtidig med at sikre profitabel vækst.

Finansielle hovedtal og nøgletal

Tabel 5 viser udpluk af de finansielle hovedtal og nøgletal for NNIT A/S. (DKK mio.)

Årstal	2017	2016
Nettoomsætning	2.892	2.765
Årets resultat	216	216
Egenkapital	1.005	846
Aktiver i alt	1.828	1.591
Overskudsgrad (årets resultat)	9,6%	10,6%
Egenkapitalandel	55,2%	53,2%

For mere information se i NNIT A/S' 2017-årsrapport: https://s21.q4cdn.com/519556231/files/doc_financials/quarterly/2017/Q4/NNIT_AR17_UK.pdf

Fremtidsudsigter for Novo Nordisk Fond Koncernen

Udsigterne for Novo Nordisk Fond Koncernen er tæt knyttet til udsigterne for koncernens datterselskaber i Novo Gruppen samt udviklingen på de internationale finansielle markeder. Disse er nærmere beskrevet i selskabernes egne årsrapporter for 2017, jf. links angivet ovenfor.

Forretningsmæssige og finansielle risici

Novo Nordisk Fond Koncernens væsentligste risici er knyttet til tilsvarende væsentligste risici i Novo Gruppen. Fondens har en overordnet finansiell strategi, hvori politikken for styringen af fondens finansielle og investeringsmæssige risici er fastlagt.

I Novo Holdings A/S er der især risici forbundet med at investere i virksomheder. Desuden er der risici ved værdipapirinvesteringer, da værdierne afhænger af de finansielle markeder.

Novo Nordisk A/S anvender proaktivt risikostyring til at sikre fortsat vækst i forretningen og til at beskytte sine medarbejdere, aktiver og omdømme. Det betyder at virksomheden vil:

- Anvende et effektivt og integreret risikostyringsystem, samtidig med at den forretningsmæssige fleksibilitet bevares.
- Identificere og vurdere væsentlige risici forbundet med virksomheder
- Overvåge, styre og begrænse risici.

Læs mere om Novo Nordisk AS' risikostyringsproces på side 42-45 i Novo Nordisk Årsskrift 2017.

Novozymes A/S er eksponeret for en række risici i sin værdikæde og har taget forholdsregler for at reducere disse. På basis af risikoanalyser har Novozymes A/S' bestyrelse identificeret fire hovedrisici, som kan påvirke selskabet i 2018: 1) konkurrence og markedskonsolidering, 2) volatilitet i den landbrugsrelaterede forretning, 3) tab af viden og 4) forstyrrelser i BioAg-alliancen med Monsanto.

NNIT A/S' risikostyring er karakteriseret af fire elementer: 1) Risikoidentifikation, 2) risikovurdering, 3) identifikation af modforanstaltninger samt 4) risikorapportering. Læs mere om NNIT's risikostyringsproces og risici i NNIT's årsrapport 2017 på https://s21.q4cdn.com/519556231/files/doc_financials/quarterly/2017/Q4/NNIT_AR17_UK.pdf fra side 29.

Udsigter for Novo Nordisk Fondens og Novo Holdings A/S' indtægter og udgifter

Novo Nordisk Fondens resultat afhænger af resultatudviklingen i Novo Holdings A/S, herunder særligt resultaterne i Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S. Novozymes A/S har på selskabets ordinære generalforsamling i starten af 2018 godkendt udbytte for 2017 på DKK 4,5 pr. aktie. Novo Nordisk A/S forventes på selskabets ordinære generalforsamling at godkende udbytte på DKK 7,85 pr. aktie.

Novo Holdings A/S forventer i 2018, at de langsigtede økonomiske tendenser inden for life science området vil forblive positive, og at udviklingen vil skabe grundlaget for fortsat konsolidering og udvikling af investeringer inden for Novo Holdings A/S fokusområder.

Novo Nordisk Fonden har en ambition om løbende at justere sine udbetalinger. Fondsbestyrelsen fastlægger i slutningen af et år sine udbetalinger for det kommende år således, at ambitionen for udbetalinger i det givne år udgør 4% af den til rådighedsværende kapitalbeholdning set over et 5-årigt gennemsnit (de fem år medtager en prognose for de kommende to år).

Novo Nordisk Fonden havde ved udgangen af 2017 en formue af ikke bundne midler, der kan medgå til nye uddelinger og investeringer på DKK 83 mia. opgjort som markedsværdi af aktiver. De ikke bundne midler defineres som værdien af fondens formue fratrukket værdien af 25,5% af aktiekapitalen i Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S, skyldigt bevilget beløb eller er afsat som en reserve. Det er besluttet af fondsbestyrelsen, at størrelsen af reserven skal være 2,5 % af markedsværdien af Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S i slutningen af det forudgående år, hvilket muliggør opretholdelse af den vedtægtsbestemte kontrol i tilfælde af større overtagelser eller fusion. Bestyrelsen vurderer årligt behovet for justering af reserven.

Formuen eksklusivt ejerandelen i Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S består samlet af investeringer i life-science-virksomheder, andre virksomheder og finansielle investeringer.

Uddelingsrammen (uddelingsbudgettet) for det kommende år og indtil aflæggelse af årsrapport for 2018 er op til DKK 4,7 mia. Baggrunden for den foreslåede uddelingsramme er at sikre en fleksibilitet for uddelinger samtidig med at skabe transparens om fondens uddelinger. Det er dog ikke et mål at nå loftet for rammen. Hertil kommer, at der ventes udbetalt udbytte på DKK 1,6 mia. i 2018 fra Novo Holdings A/S, som i givet fald også vil kunne bruges til uddelinger i 2018.

Novo Nordisk Fond Koncernen og det danske samfund

Fondsbestyrelsen har fokus på sit samfundsansvar som en integreret del af fondens uddelingspolitik og erhvervs-mæssige virke. Ved samfundsansvar forstås her de initiativer, der gavner samfundet økonomisk, videnskabeligt, socialt og sundhedsmæssigt eller ressource-, klima- og miljømæssigt, samt de initiativer, som skaber et inspirerende, udviklende og sundt arbejdsklima for medarbejdere i hele koncernen. Novo Nordisk Fonds koncernens redegørelse for samfundsansvar og diversitet, jævnfør årsregnskabslovens § 99a og §99b, fremgår af rapporten "Novo Nordisk Fondskoncernen og Samfundet 2017", som er tilgængelig på (https://issuu.com/nnfoundation/docs/nnf_-_koncernen_og_samfundet_2017)

Virksomhederne i Novo Gruppen udgiver selvstændige CSR-redegørelser, der blandt andet indeholder målinger på udvikling og resultater i overensstemmelse med årsregnskabsloven:

- Novo Nordisk A/S' integrerede årsrapport er suppleret med en fremskridtsrapport til FN's Global Compact, Communication on Progress, som begge er tilgængelige på: www.novonordisk.com/annualreport
- Novozymes A/S' redegørelse er tilgængelig på: <https://report2017.novozymes.com/sustainability/commitment>
- NNIT A/S' redegørelse er tilgængelig på: <https://www.nnit.dk/om-os/Sider/CSR.aspx>

I 2017 udgjorde de samlede direkte selskabsskattebetalinger i Danmark på baggrund af Novo Nordisk Fond Koncernens aktiviteter i Novo Gruppen mere end DKK 7,73 mia. Heraf var Novo Nordisk A/S den største enkelte bidrager med omkring DKK 6 mia. Hertil kommer, at Novo Nordisk Fondskoncernens medarbejdere i Danmark betalte indkomstskatter. De direkte indkomstskattebetalinger fra Novozymes A/S udgjorde i 2017 DKK 852 mio., fra Novo Nordisk A/S udgjorde de DKK 6.798 mio., og fra NNIT A/S udgjorde de DKK 80 mio.

En del af fondens indtægter via Novo Holdings A/S udgøres af udbytte fra Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S, hvis overskud primært tjenes uden for Danmark. Novo Nordisk A/S havde den klart største omsætning i Novo Gruppen. Novo Nordisk A/S' omsætning i 2017 udgjorde DKK 111,7 mia., heraf var ca. 81 procent af omsætningen uden for Europa og ca. 19 procent inden for Europa. Novozymes A/S' globale omsætning var i 2017 DKK 14,5 mia., heraf var omkring 64 procent af omsætningen uden for Europa, Mellempøsten og Afrika, heraf 32% alene i USA. 0,3 (Novo Nordisk A/S) og 1,4 (Novozyms A/S) procent af de to virksomheders samlede omsætning, svarende til i alt DKK 0,6 mia. blev

i 2017 genereret i Danmark, medens indtjeningen uden for Danmark var i alt DKK 126,2 mia. for Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S tilsammen.

I 2017 har Novo Nordisk A/S investeret DKK 4,4 mia. i Danmark, primært drevet af investeringer til udvidelse af produktionsfaciliteterne i Kalundborg, Hillerød og Måløv. I 2017 udgjorde Novo Nordisk A/S' eksport fra Danmark 76,4 mia. kr. I 2017 har Novozymes A/S investeret 876 mio. kr. i Danmark, primært i sit nye innovationscenter i Lyngby. I 2017 udgjorde Novozymes A/S' eksport fra Danmark 8 mia. kr. Læs mere i rapporten "Novo Nordisk Fondskoncernen og Samfundet 2017", som er tilgængelig på ([https://issuu.com/nnfoundation/docs/nnf - koncernen og samfundet 2017](https://issuu.com/nnfoundation/docs/nnf_-_koncernen_og_samfundet_2017))

Fondsbestyrelsen, komiteer, udvalg og direktion

Om fondsbestyrelsen

Bestyrelsen i 2017

Fondens bestyrelse består med udgangen af 2017 af ni medlemmer: Seks vedtægtsvalgte medlemmer samt tre medarbejderrepræsentanter fra Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S. Ifølge vedtægterne skal to af de vedtægtsvalgte medlemmer have læge- eller naturvidenskabelig indsigt. Af de vedtægtsvalgte medlemmer er fire uafhængige². Fondens formand er tillige formand for Novo Holdings A/S' bestyrelse, og fondens næstformand er også medlem af Novo Holdings A/S' bestyrelse. Valg af vedtægtsvalgte bestyrelsesmedlemmer sker for et år ad gangen. Valget foretages inden udgangen af hvert års april måned. Ved valg kan fratrædende medlemmer genvælges indtil det fyldte 70. år. Af de ni bestyrelsesmedlemmer er seks mænd og tre kvinder. Et bestyrelsesmedlem er bosiddende uden for Danmark.

For Novo Nordisk A/S, Novozymes A/S, NNIT A/S, Novo Holdings A/S, Sonion A/S og Xellia Pharmaceuticals ApS, som er omfattet af årsregnskabslovens §99b, er der opsat måltal for de respektive bestyrelser. En række af de omfattede datterselskaber har opnået ligelig fordeling i de respektive bestyrelser, mens andre fortsat arbejder mod at nå deres måltal inden for de individuelt opsatte tidsfrister. Fondsbestyrelsen har i 2015 besluttet et mål om diversitet i bestyrelsen. Det er således bestyrelsens mål inden 2019 at have mindst et vedtægtsvalgt bestyrelsesmedlem af udenlandsk nationalitet og mindst to vedtægtsvalgte bestyrelsesmedlemmer af hvert køn i Novo Nordisk Fondens bestyrelse.

Nomineringskomite.

Fondsbestyrelsen har nedsat en nomineringskomite bestående af to eller flere medlemmer valgt af bestyrelsen blandt sine medlemmer. Et medlem er udpeget som formand. Bestyrelsen har i marts 2017 valgt Sten Scheibye til formand for nomineringskomiteen og Marianne Philip som medlem. Nomineringskomiteen bistår fondsbestyrelsen med gennemgang af kompetenceprofilen for fondsbestyrelsen, forslag til valg af fondsbestyrelsesmedlemmer samt gennemgang af indstillingen fra Novo Holdings A/S vedr. valg af medlemmer til bestyrelsen i Novo Holdings A/S.

Vederlag

Tabel 7. Årligt bestyrelseshonorarer i Novo Nordisk Fond Koncernen, 2017

Position	Novo Nordisk Fonden (NNF)	Novo Holdings A/S (NHAS)	Novo Nordisk A/S (NNAS)	Novozyms A/S (NZAS)	NNIT A/S
Formand	900.000	1.725.000	1.800.000	1.500.000	750.000
Næstformand	600.000	N/A	1.200.000	1.000.000	450.000
Bestyrelsesmedlem	300.000	575.000	600.000	500.000	300.000

² Jævnfør afsnit uafhængighed i Anbefalinger for God Fondsledelse

Tabel 8. Honorarer for fondsbestyrelse medlemmer i Novo Nordisk Fond Koncernen 2017

Medlem	NNF	NHAS	NNAS	NZAS	Komiteer	Yderligere	I alt
Sten Scheibye	900.000	1.725.000			112.500*	75.000*	2.812.500
Steen Riisgaard	600.000	575.000				1.015.000*	2.190.000
Lars Fugger	300.000				470.000*	250.000*	1.020.000
Lars Munch	75.000						75.000
Marianne Philip	300.000				56.250*		356.250
Lars Rebien Sørensen	225.000	431.000				75.000*	731.000
Désirée J. Asgreen	300.000						300.000
Anne Marie Kverneland	300.000		600.000			150.000*	1050.000
Lars Bo Køppler	300.000			500.000			800.000
Bo Ahrén*	300.000				70.000*		370.000
Karsten Dybvad*	75.000						75.000

Note: Ovenstående tabel viser honorarerne for bestyrelsesmedlemmerne pr. 31. december 2017.

* Kommentarer: Sten Scheibye: Formand for Nomineringskomite. Steen Riisgaard: Bestyrelsesformand for Xellia Pharmaceuticals ApS. Desuden fik Sten Scheibye, Lars Rebien Sørensen og Steen Riisgaard i 2017 hver tildelt travel allowance i Novo Holdings A/S. Marianne Philip: Medlem af Nomineringskomite. Lars Fugger: Konsulent for Novo Nordisk A/S. Formand for Komite for Klinisk og Translationel Lægevidenskab, formand for Komite for Explorative Pre-Seed Grants, formand for Udvalg for Internationale Forskningsledergrants og formand for Udvalg for Interdisciplinær Forskning, medlem af Cluster Advisory Panel (ReCAP) og medlem af Komite for Novo Nordisk Prisen. Bo Ahrén: Medlem af Komite for Steno Research Collaboration. Karsten Dybvad udtrådte d. 16. marts 2017 og Bo Ahren udtrådte d. 7. december 2017. Anne Marie Kverneland er medlem af Remuneration Committee hos Novo Nordisk A/S.

God Fondsledelse

Redegørelsen for god fondsledelse, jævnfør årsregnskabslovens § 77a, fremgår af beretningen "FAKTA og RESULTATER 2017" som er tilgængelige på (https://issuu.com/nnfoundation/docs/nnf_-_fakta_og_resultater_2017).

Tabel 9. Om bestyrelsesmedlemmerne i Novo Nordisk Fonden 2017

Navn, stilling, titel, fødeår, køn	Dato for indtrædelse	Udløb af valgperiode	Ledelses- og bestyrelseshverv Kompetence for vedtægtsudpegede medlemmer
Sten Scheibye Bestyrelsesformand Lic.scient., direktør 1951 Mand	27. april 2012	Marts 2018	Formand for bestyrelsen i Novo Holdings A/S, Industriens Fond, Rich. Müller-Fonden, RMIG A/S og Knud Højgaards Fond. Kompetencer: Erfaring med generel ledelse i større internationale virksomheder og med forskningsledelse, forskningspolitik samt universiteternes rammevilkår. Kendskab til Novo Gruppens forretning og praksis samt kendskab til den internationale medtech- og lægemiddelindustri. Erfaring med bestyrelsesarbejde. Medlemmet anses for at være uafhængigt
Steen Riisgaard Næstformand MSc, direktør 1951 Mand	19. marts 2013	Marts 2018	Steen Riisgaard er formand for ALK-Abelló A/S, COWI Holding A/S, Xellia Pharmaceuticals ApS, og for WWF (the World Wildlife Fund) Denmark. Er desuden næstformand i bestyrelsen for Villum Fonden samt medlem af bestyrelsen for Corbion, Novo Holdings A/S og Aarhus Universitet. Kompetencer: Erfaring med generel ledelse for større international virksomhed. Kendskab til Novo Gruppens forretning og praksis samt indgående kendskab til den internationale bioteknologiske industri og forskningens vilkår i den private sektor. Erfaring med innovation og entreprenørskab. Medlemmet anses som uafhængigt
Lars Fugger Professor, Dr.med. 1960 Mand	19. marts 2013	Marts 2018	Professor, Nuffield Department of Clinical Neurosciences, Division of Clinical Neurology, John Radcliffe Hospital, University of Oxford, Oxford. Kompetencer: Erfaring med lægevidenskabelig forskning, innovation og forskningsledelse. Erfaring med forskningsvurdering, -bevillinger, -rådgivning samt -politik inden for det lægevidenskabslige område. Medlemmet anses ikke for at være uafhængigt

Lars Munch Cand. Merc. 1959 Mand	5. september 2017	Marts 2018	Lars Munch er bestyrelsesformand ved JP/Politikens Hus A/S. Er desuden formand i bestyrelsen for Louisiana Museum of Modern Art, Museumsfonden og Louisiana Fonden, BRF fonden, BRF Holding, SOS Børnebyerne og Press Freedom and Development Fund (Paris). Er også medlem af Advisory Board for Axcel, af bestyrelsen for European Press Prize (Amsterdam) og af Executive Committee for World Association of Newspapers and News Publishers. Kompetencer: Erfaring med samfunds- og sociale forhold, kunst og kultur, medie og bestyrelsesarbejde Medlemmet anses for at være uafhængigt
Marianne Philip Cand.jur. Advokat 1957 Kvinde	19. marts 2014	Marts 2018	Marianne Philip er formand for bestyrelserne i Scan Office A/S, Stiholt A/S og Gerda & Victor B. Strands Fond (Toms Gruppens Fond), næstformand i HD Ejendomme A/S samt medlem af bestyrelserne i Bitten og Mads Clausens Fond (Danfoss Fonden), Kirsten og Peter Bangs Fond, Codan A/S, Codan Forsikring A/S, Brenntag Nordic A/S, Norli Pension Livsforsikring A/S, Copenhagen Capacity, Fonden til Markedsføring af Erhvervsfremme i Region Hovedstaden og Duke University, Law School. Er derudover formand for Komiteen for God Fondsledelse og medlem af Københavns Kommunes Erhvervsråd. Kompetencer: Erfaring med erhvervsjuridiske forhold, herunder selskabsretlige og fonde retlige emner samt bestyrelsesarbejde. Medlemmet anses for at være uafhængigt
Lars Rebie Sørensen Forstkandidat og HD i udenrigshandel 1954 Mand	16. marts 2017	Marts 2018	Lars Rebie Sørensen er adjungeret professor ved Det biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet. Er næstformand i Carlsberg A/S, Danmark, og bestyrelsesmedlem i Jungbunzlauer Suisse AG (Schweiz), Novo Holdings A/S, Svenska Cellulosa Aktiebolaget SCA (Sverige) og Thermo Fischer Scientific Inc (USA). Er også formand for Advisory Board for Axcel. Kompetencer: Erfaring med generel ledelse for større international virksomhed. Kendskab til Novo Gruppens forretning og praksis samt kendskab til den internationale lægemiddelindustri. Erfaring med bestyrelsesarbejde. Medlemmet anses ikke for at være uafhængigt.
Désirée J. Asgreen Project Director, Cand. Polyt. 1969 Kvinde	1. januar 2016	Marts 2018	Medarbejderrepræsentant. Project Director i Novo Nordisk A/S.
Anne Marie Kverneland Laborant 1956 Kvinde	19. marts 2014	Marts 2018	Medarbejderrepræsentant. Laborant i Novo Nordisk A/S. Anne Marie Kverneland er også medlem af Novo Nordisk A/S' bestyrelse.
Lars Bo Køppler Tekniker 1962 Mand	19. marts 2014	Marts 2018	Medarbejderrepræsentant. Tekniker i Novozymes A/S. Lars Bo Køppler er også medlem af Novozymes A/S' bestyrelse.

Karsten Dybvad og Bo Ahrén trådte ud af fondens bestyrelse henholdsvis den 16. marts 2017 og den 7. december 2017.

Fondens komiteer og udvalg

Fonden støtter forskning og innovation i åben konkurrence, og der er nedsat 18 komiteer og udvalg, heraf bedømmer to ikke ansøgninger, medens 16 udmønter fondsbestyrelsens beslutning om bedømmelse og uddeling af støtte. Fonden giver i andre tilfælde støtte til strategiske enkeltstående projekter, centerklyngen mv. Fonden har i tilknytning hertil nedsat rådgivende udvalg, som fondsbestyrelsen rådfører sig med inden den træffer beslutning om at bevilge støtten til konkrete ansøgninger og projekter. Fondsbestyrelsen inddrager ligeledes internationale fagfællebedømmere.

Der er i 2017 implementeret en ny komitestruktur for Novo Nordisk Fondens komiteer og udvalg, og fondens vedtægt er justeret i overensstemmelse hermed. For yderligere oplysninger om komitestrukturen og vedtægten henvises til fondens hjemmeside: <http://novonordiskfonden.dk/da/content/udvalg-og-komiteer> samt <http://novonordiskfonden.dk/da/content/vedtaegter>. Medlemmerne af fondens komiteer og udvalg består af anerkendte fageksperter på højt internationalt niveau inden for deres videnskabelige felt, ofte med erfaring fra medlemskab af forskningsråd og andre akademiske bedømmelsesudvalg. Som del af fondens antikorrupsionspolitik har fonden retningslinjer for habilitet, der sikrer en uvildig bedømmelse af alle ansøgninger. Retningslinjerne ligger på fondens hjemmeside: <http://novonordiskfonden.dk/da/content/retningslinjer-habilitet>.

Tabel 10. Honorarer til komite- og udvalgsmedlemmer i 2017

		Beløb, DKK
Bestyrelseskomite (nomineringskomite) (Bedømmer ikke ansøgninger)	Formand	150.000
	Øvrige	75.000
Komite for Klinisk og Translationel Lægevidenskab	Formand	190.000
	Næstformand	140.000
	Øvrige	125.000
Komite for Biovidenskab og Basal Biomedicin	Formand	150.000
	Øvrige	100.000
Komite for Endokrinologi og Metabolisme	Formand	160.000
	Øvrige	105.000
Komite for Sygeplejeforskning	Formand	55.000
	Øvrige	35.000
Komite for Forskning i Kunst og Kunsthistorie	Formand	70.000
	Øvrige	45.000
Komite for Exploratory Pre-Seed Grants*	Formand	90.000
	Øvrige	60.000
Komite for Forskning i Bioteknologibaseret Syntese og Produktion	Formand	90.000
	Øvrige	60.000
Udvalg for Internationale Forskningsledergrants	Formand	60.000
	Øvrige	40.000
Komite for Novo Nordisk Fondens Challenge Program: Design og Engineering af Biologiske Molekyler og Systemer	Formand	45.000
	Øvrige	30.000
Udvalg for Novo Nordisk Fondens Challenge Program: Big Data i Biomedicin	Formand	45.000
	Øvrige	30.000
Udvalg for Interdisciplinær Forskning	Formand	75.000
	Øvrige	50.000
Komite for Novo Nordisk Prisen	Formand	40.000
	Øvrige	25.000
Komite for Novozymes Prisen	Formand	40.000
	Øvrige	25.000
Komite for Forskning i Socioøkonomiske Effekter af Forskning	Formand	40.000
	Øvrige	30.000
Cluster Advisory Panel (ReCAP) (Bedømmer ikke ansøgninger)	Øvrige	30.000
Komite for Steno Research Collaboration	Formand	40.000
	Øvrige	25.000
Udvalg for Naturfagslærerprisen	Formand	6.000
	Øvrige	3.000

*Komite for Exploratory Pre-seed Grants: Medarbejdere i Novo Holdings A/S modtager ikke særskilt honorar for udvalgsarbejdet. Desuden har fonden en bedømmelseskomite, der foretager evaluering af pre-seed projekter med henblik på støtte. Bedømmelseskomiteen består af to medarbejdere i fonden i samarbejde med Novo Holdings A/S. Ingen modtager honorar herfor. Direktøren er medlem af Komite for Novozymes Prisen og Komité for Novo Nordisk Prisen uden honorar.

Direktionen

Den daglige ledelse af Novo Nordisk Fonden varetages af en administrerende direktør, som har ansvar for alle operationelle anliggender og implementering af bestyrelsens vedtagne politikker og strategi. Bestyrelsen godkender ansættelsen af den administrerende direktør efter indstilling fra formandskabet, som også forestår årlig evaluering af direktørens præstationer.

Novo Nordisk Fonden

Novo Nordisk Fond-koncernens hoved- og nøgletal

Hovedtal i DKK mio.	2017	2016	2015	2014	2013
Nettoomsætning	131.190	130.265	125.847	102.723	96.320
Resultat af primær drift	60.545	54.015	56.199	44.781	38.021
Finansielle poster (netto)	-354	-596	-5.863	-134	1.192
Resultat før skat	60.191	54.419	50.336	44.647	39.213
Resultat inkl. minoritetsinteresser	48.748	42.579	40.932	36.510	31.308
Moderfonds andel af resultat	19.718	12.500	13.514	11.200	11.200
Egenkapital inkl. minoritetsinteresser	125.243	114.850	112.094	97.428	89.378
Koncernens andel af egenkapitalen	80.812	73.093	69.023	59.614	49.823
Samlede aktiver	201.300	184.645	170.415	148.017	127.373
Investeringer i materielle anlægsaktiver	10.559	9.064	6.849	5.000	4.068
Nøgletal i %					
Overskudsgrad (primær drift)	46,2%	41,5%	44,7%	43,6%	39,5%
Overskudsgrad (årets resultat inkl. min. interesser)	37,2%	32,4%	32,5%	35,5%	32,5%
Egenkapitalandel (inkl. min. interesser)	62,2%	62,2%	65,8%	65,8%	70,2%
Gennemsnitligt antal medarbejdere	57.275	57.273	54.949	51.059	43.066

Novo Nordisk Fonden

Ledelsens påtegning

Bestyrelsen og direktionen har i dag godkendt Årsrapporten 2017 for Novo Nordisk Fonden.

Koncernregnskabet og årsregnskabet udarbejdes efter International Financial Reporting Standards (IFRS) som godkendt af EU og yderligere krav i årsregnskabsloven. Ledelsesberetningen er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at den valgte regnskabspraksis er hensigtsmæssig, og at koncernens interne kontroller, der er relevante for at udarbejde og aflægge årsrapporten, er tilstrækkelige. Koncernregnskabet og årsregnskabet giver efter vores opfattelse et retvisende billede af koncernens og moderfondens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2017 samt af resultatet af koncernens og moderfondens aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 2017.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for de udviklingen i koncernens og moderfondens aktiviteter og økonomiske forhold, årets resultat og koncernens og fondens finansielle stilling samt en beskrivelse af væsentlige risici og usikkerhedsfaktorer, som koncernen og fonden står over for.

Hellerup den 23. marts 2018

Direktion:

Birgitte Nauntofte

Bestyrelse:

Sten Scheibye
(formand)

Steen Riisgaard
(næstformand)

Lars Rebien Sørensen

Lars Henrik Munch

Lars Fugger

Anne Marie Kverneland

Lars Bo Køppler

Désirée J. Asgreen

Marianne Philip

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til bestyrelsen i Novo Nordisk Fonden

Konklusion

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og moderfondens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2017 samt af resultatet af koncernens og moderfondens aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2017 i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere krav i årsregnskabsloven.

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Novo Nordisk Fonden for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2017, der omfatter totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis, for såvel koncernen som moderfonden ("regnskabet").

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit *Revisors ansvar for revisionen af regnskabet*. Vi er uafhængige af koncernen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere krav i årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere koncernens og moderfondens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere koncernen eller moderfonden, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af koncernens og moderfondens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernens og moderfondens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at koncernen og moderfonden ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
- Opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne eller forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Hellerup, den 23. marts 2018

PricewaterhouseCoopers

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

CVR-nr. 33 77 12 31

Kim Füchsel
statsautoriseret revisor
mne9291

Tue Stensgård Sørensen
statsautoriseret revisor
mne32200

Novo Nordisk Fonden - Koncernen
Totalindkomstopgørelse for perioden 1. januar - 31. december

		2017	2016
		DKK mio.	DKK mio.
	Note		
Nettoomsætning		131.190	130.265
Produktionsomkostninger	2,4	<u>26.735</u>	<u>25.716</u>
BRUTTORESULTAT		104.455	104.549
Salgs- og distributionsomkostninger	2,4	30.107	30.163
Forsknings- og udviklingsomkostninger	2,4	16.257	16.733
Administrationsomkostninger	2,3,4	5.316	5.336
Resultat af investeringsaktiviteter og andre driftsindtægter	5	<u>7.770</u>	<u>1.698</u>
RESULTAT AF PRIMÆR DRIFT		60.545	54.015
Resultat af kapitalandele i associerede virksomheder		224	229
Finansielle indtægter	6	1.386	169
Finansielle udgifter	7	<u>1.964</u>	<u>994</u>
RESULTAT FØR SKAT		60.191	53.419
Selskabsskat	8	<u>11.443</u>	<u>10.840</u>
ÅRETS RESULTAT		48.748	42.579
TOTALINDKOMST			
Årets resultat		48.748	42.579
Anden totalindkomst:			
Poster, der ikke efterfølgende kan reklassificeres til Resultatopgørelsen:			
Værdireguleringer af ydelsesbaserede pensionsordninger		108	(206)
Poster, der efterfølgende reklassificeres til Resultatopgørelsen, når specifikke betingelser er opfyldt:			
Valutakursregulering af investeringer i dattervirksomheder		(1.292)	27
Pengestrømssikring, realisation af tidligere års udskudte (gevinster)/tab		1.955	674
Pengestrømssikring, årets udskudte gevinster/(tab)		2.186	(1.987)
Øvrige reguleringer		(577)	(74)
Skat af anden totalindkomst		<u>(1.127)</u>	<u>350</u>
TOTALINDKOMST FOR ÅRET		50.001	41.363
Totalindkomst for året fordeles således:			
Minoritetsinteresser		30.283	28.863
Moderfond		<u>19.718</u>	<u>12.500</u>
TOTALINDKOMST FOR ÅRET		50.001	41.363

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Balance pr. 31. december

	Note	2017 DKK mio.	2016 DKK mio.
AKTIVER			
Immaterielle aktiver	9	11.452	11.190
Materielle aktiver	10	47.534	41.299
Kapitalandele i associerede virksomheder	11	6.181	6.276
Udskudte skatteaktiver	16	2.862	3.351
Øvrige finansielle aktiver	12	64.495	53.080
LANGFRISTEDE AKTIVER I ALT		132.524	115.196
Varebeholdninger	13	18.523	17.369
Tilgodehavender fra salg	14	23.386	23.714
Tilgodehavende skat		1.098	1.921
Andre tilgodehavender		3.220	3.181
Værdipapirer		2.360	2.560
Likvide beholdninger		20.189	20.704
KORTFRISTEDE AKTIVER I ALT		68.776	69.449
AKTIVER I ALT		201.300	184.645

Novo Nordisk Fonden - Koncernen
Balance pr. 31. december

	Note	2017 DKK mio.	2016 DKK mio.
PASSIVER			
Grundkapital		22	22
Overført resultat		76.384	64.625
Henlagt til senere uddelinger		4.666	9.491
Øvrig totalindkomst		-260	-1.045
EGENKAPITAL TILHØRENDE MODERFONDEN		80.812	73.093
Minoritetsinteresser		44.431	41.757
EGENKAPITAL I ALT		125.243	114.850
Langfristede lån og derivater	15	4.424	4.040
Hensættelse til udskudt skat	16	1.909	1.149
Hensættelser til pensioner	17	1.336	1.485
Andre hensatte forpligtelser	18	4.201	4.187
LANGFRISTEDE FORPLIGTELSE I ALT		11.870	10.861
Kortfristede gældsforpligtelser	19	3.388	1.078
Leverandører af varer og tjenesteydelser		6.949	7.189
Skyldig selskabsskat		4.840	4.510
Andre gældsforpligtelser	20	27.848	25.401
Andre hensatte forpligtelser	18	21.162	20.756
KORTFRISTEDE FORPLIGTELSE I ALT		64.187	58.934
FORPLIGTELSE I ALT		76.057	69.795
PASSIVER I ALT		201.300	184.645
Noter vedrørende:			
Afledte finansielle instrumenter	23		
Forpligtelser og eventualposter	24		
Aktiebaserede vederlæggelsesordninger	25		
Finansielle risici	26		
Transaktioner med nærtstående parter	27		
Datterselskaber med væsentlige minoritetsinteresser	28		

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Egenkapitalopgørelse

DKK mio.

	Grund- kapital	Overført resultat	Henlagt til senere uddelinger	Øvrig totalindkomst			Øvrig total- indkomst I alt	Minoritets- interesser	Total
				Valutakurs- regule- ringer	Sikring af penge- strømme	Øvrige regule- ringer			
2017									
Ved årets begyndelse	22	64.625	9.491	(899)	(558)	412	(1.045)	41.757	114.850
Årets totalindkomst		19.087		(155)	1.198	(412)	631	30.283	50.001
Omkostninger ved aktiebaseret vederlæggelse		135						295	430
Køb af egenkapitalinstrumenter		(5.364)						(13.481)	(18.845)
Salg af egenkapitalinstrumenter		38						146	184
Udbytter								(14.462)	(14.462)
Bevilget støtte (netto)		(995)	(4.825)						(5.820)
Øvrige reguleringer		(1.142)		119	45	(10)	154	(107)	(1.095)
Ved årets slutning	22	76.384	4.666	(935)	685	(10)	(260)	44.431	125.243
2016									
Ved årets begyndelse	22	60.861	8.800	(824)	(190)	354	(660)	43.071	112.094
Årets totalindkomst		12.859	-	(51)	(367)	59	(348)	28.863	41.363
Omkostninger ved aktiebaseret vederlæggelse		155						379	534
Køb af egenkapitalinstrumenter		(4.507)						(12.310)	(16.817)
Salg af egenkapitalinstrumenter		18						51	69
Udbytter								(18.113)	(18.113)
Bevilget støtte (netto)		(4.803)	691						(4.112)
Øvrige reguleringer		42		(24)	(1)	(1)	(37)	(184)	(168)
Ved årets slutning	22	64.625	9.491	(899)	(558)	412	(1.045)	41.757	114.850

Novo Nordisk Fonden - Koncernen
Pengestrømsopgørelse og finansielle reserver

	Note	2017 DKK mio.	2016 DKK mio.
Årets resultat		48.748	42.579
<i>Tilbageførsel af poster uden likviditetseffekt:</i>			
Selskabsskat	8	11.443	10.840
Af- og nedskrivninger	4	4.809	4.703
Andre tilbageførsler uden likviditetseffekt	21	(3.854)	2.839
Betalt selskabsskat		(10.084)	(3.914)
Renteindbetalinger		113	120
Renteudbetalinger		(172)	(192)
Pengestrømme før ændring i driftskapital		51.003	56.975
Ændring i driftskapital:			
(Stigning)/fald i tilgodehavender		(1.167)	(1.813)
(Stigning)/fald i varebeholdninger		(103)	(5.076)
Stigning/(fald) i kreditorer og andre gældsforpligtelser		(1.296)	2.678
Valutakursreguleringer		(1.364)	151
Pengestrømme fra driftsaktivitet		47.073	52.915
Investeringer:			
Køb af dattervirksomheder/forretningsenheder		(98)	-
Salg af dattervirksomheder/forretningsenheder		373	-
Køb af associerede virksomheder		(6)	(2.369)
Salg af associerede virksomheder		-	-
Køb af finansielle aktiver		(13.931)	(6.477)
Salg af finansielle aktiver		5.109	1.044
Køb af immaterielle aktiver		(1.209)	(1.356)
Salg af immaterielle aktiver		-	-
Køb af materielle aktiver		(10.559)	(9.064)
Salg af materielle aktiver		(29)	37
Køb af værdipapirer		(12.941)	(18.317)
Salg af værdipapirer		17.191	21.000
Modtaget udbytte		26	27
Pengestrømme fra investeringsaktivitet		(16.074)	(15.475)
Finansiering:			
Langfristet låntagning		1.744	1.673
Afdrag på lån		(414)	(821)
Novo Gruppens køb af egne aktier		(18.864)	(16.817)
Novo Gruppens salg af egne aktier		184	69
Betalt udbytte til minoritetsinteressenter		(14.438)	(18.113)
Betalt støtte i Novo Nordisk Fonden		(1.300)	(1.130)
Pengestrømme fra finansieringsaktivitet		(33.088)	(35.139)
Nettopengestrømme		(2.089)	2.301
Urealiseret gevinst/(tab) på valuta og værdipapirer, som indgår i likvide reserver		(249)	28
Likviditetsforskydning, netto		(2.338)	2.329
Likvide reserver primo		20.470	18.141
Likvide reserver ultimo	22	18.132	20.470
Værdipapirer		37.811	36.922
Udnyttede garanterede kreditfaciliteter		12.840	11.879
FINANSIELLE RESERVER ULTIMO		68.783	69.271
Pengestrømme fra driftsaktivitet		47.073	52.915
Pengestrømme fra investeringsaktivitet		(16.074)	(15.475)
Heraf likviditetseffekt ved køb/salg af værdipapirer		(4.250)	(2.683)
Frie pengestrømme		26.749	34.757

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter

Note 1 - Anvendt regnskabspraksis

Koncern- og moderfondregnskabet er aflagt i overensstemmelse med de internationale regnskabsstandarder (IFRS) som godkendt af EU, og yderligere danske oplysningskrav i årsregnskabsloven. Koncern- og moderfondsregnskabet er udarbejdet med udgangspunkt i det historiske kostprisprincip, dog med undtagelse af visse poster, som beskrevet nedenfor:

Finansielle aktiver disponible for salg og finansielle aktiver og forpligtelser (herunder afledte finansielle instrumenter), der måles til dagsværdi.

Implementering af nye eller ajourførte IFRS'er

Baseret på en vurdering af de nye eller ajourførte og reviderede regnskabsstandarder og fortolkningsbidrag (IFRS'er) udstedt af IASB og IFRS'er godkendt af EU pr. 1. januar 2017 eller senere har ledelsen konkluderet, at anvendelsen af de nye IFRS'er ikke har haft væsentlig indflydelse på koncernregnskabet i 2017. Anvendelsen af disse nye IFRS'er forventes heller ikke at få nogen væsentlig effekt på fremtidige perioder.

Følgende nye eller ajourførte IFRS'ere, der er udstedt af IASB, men som endnu ikke er trådt i kraft, er ikke blevet implementeret før tid; IFRS 9 'Finansielle Instrumenter', IFRS 15 'Omsætning fra kontrakter med kunder' og IFRS 16 'Leasing'. Den fremtidige implementering af de tre standarder forventes ikke at have væsentlig indflydelse på koncernregnskabets resultatopgørelse mens IFRS 16 dog vil påvirke aktiver og passiver og hermed nøgletal relateret til balancen.

Kritisk regnskabspraksis

Novo Nordisk Fondens ledelse vurderer anvendt regnskabspraksis på følgende områder som de vigtigste for koncernen.

Omsætning og indregning af indtægter

Omsætning udgør dagsværdien af varesalg eksklusive merværdiafgift og med fradrag af hensættelse til returvarer, rabatter og dekorter.

Hensættelser og periodiseringer vedrørende kunderabatter indregnes i den periode, hvori den omsætning, som de vedrører, er indregnet. Historiske data er tilgængelige og troværdige, og anvendes til at opgøre reduktionen i omsætningen.

Indtægter indregnes, når de er realiseret eller er realiserbare og indtjent. Indtægter betragtes som indtjent, når koncernen i det væsentlige har udført, hvad koncernen skal for at blive berettiget til indtægterne.

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter

Indtægter fra salg af varer indregnes, når alle følgende specifikke betingelser er opfyldt:

- Koncernen har til køber overført væsentlige risici og fordele tilknyttet ejendomsretten til varerne;
- Koncernen bibeholder hverken sit fortsatte ledelsesmæssige engagement, i et omfang der normalt er forbundet med ejendomsret, eller kontrollen over de solgte varer;
- Indtægtens størrelse kan måles pålideligt;
- Det er sandsynligt, at de økonomiske fordele forbundet med transaktionen vil tilgå koncernen; og
- Omkostninger, som er afholdt eller vil blive afholdt i forbindelse med transaktionen, kan måles pålideligt.

Disse betingelser er sædvanligvis opfyldt, når produkterne er leveret til kunderne.

En pålidelig måling af indtægternes størrelse forudsætter, at der kan foretages troværdige skøn af prisnedslag, rabatter og returvarer.

Licensindtægter indregnes efter periodiseringsprincippet i overensstemmelse med betingelserne i den givne aftale.

Som hovedregel indtægtsføres salg af immaterielle rettigheder på salgstidspunktet. Ved salg af immaterielle rettigheder, hvor kontrakten påfører koncernen fremtidige forpligtelser, periodiseres indtægten over forpligtelsernes løbetid. Ved salg af immaterielle rettigheder, hvor den endelige retserhvervelse er betinget af fremtidige begivenheder, indtægtsføres beløbet ved disse fremtidige begivenheders indtræden.

Indtægter måles til dagsværdien af modtaget eller tilgodehavende vederlag.

Forskning og udvikling

Som følge af en meget lang udviklingsperiode og væsentlige usikkerheder i forbindelse med udvikling af nye produkter, herunder risici vedrørende kliniske forsøg og godkendelse fra myndigheder, vurderes det, at koncernens interne udviklingsomkostninger ikke opfylder kravene til aktivering i IAS 38 'Immaterielle aktiver'. Kriterierne i IAS 38 for teknisk gennemførlighed anses således ikke for at være opfyldt, før der er opnået godkendelse fra myndighedernes side.

For erhvervede igangværende forsknings- og udviklingsprojekter fastlægges sandsynligheden i aktivets kostpris, og sandsynligheds-kriterierne for indregning anses derfor altid for opfyldt. Da kostprisen for erhvervede igangværende forsknings- og udviklingsprojekter ofte kan måles pålideligt, vil sådanne projekter opfylde kriterierne for aktivering. Se endvidere afsnittet 'Immaterielle aktiver' om den regnskabsmæssige behandling af immaterielle aktiver.

Materielle aktiver anvendt til forskning og udvikling aktiveres og afskrives i henhold til koncernens afskrivningspraksis.

Afledte finansielle instrumenter

Koncernen anvender valutaterminskontrakter og –optioner samt rente- og valutaswaps til sikring af forventede transaktioner, aktiver og forpligtelser samt nettoinvesteringer i udenlandske dattervirksomheder i fremmed valuta.

Ved kontraktens indgåelse klassificerer koncernen hvert enkelt afledt finansielt instrument, der opfylder definitionen på et sikringsinstrument i henhold til IAS 39, som sikring af en specifik, sikret post, enten: i) et indregnet aktiv eller en indregnet forpligtelse (sikring af dagsværdi), ii) en forventet finansiell transaktion eller fast aftale (sikring af pengestrømme), eller iii) sikring af en nettoinvestering i en udenlandsk enhed.

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter

Alle kontrakter måles ved første indregning til dagsværdien og derefter til dagsværdi på balancedagen. Værdireguleringer på afledte finansielle instrumenter, som er klassificeret som sikring af forventede transaktioner indregnes i anden totalindkomst, såfremt sikringen er effektiv. De akkumulerede værdireguleringer af disse kontrakter fjernes fra egenkapitalen og indregnes i resultatopgørelsen under finansielle indtægter eller finansielle omkostninger, når den sikrede transaktion er indregnet i resultatopgørelsen.

Afledte finansielle instrumenter til sikring af tilgodehavender og gæld i fremmed valuta måles til dagsværdi på balancedagen. Værdireguleringer indregnes i resultatopgørelsen under finansielle indtægter eller finansielle omkostninger, sammen med enhver værdiregulering af det sikrede aktiv eller passiv vedrørende den sikrede risiko.

Afledte finansielle instrumenter anvendt til sikring af nettoinvesteringer i dattervirksomheder måles til dagsværdi på basis af forskellen mellem swapkursen og balancedagens kurs, og værdireguleringen indregnes i anden totalindkomst.

Selv om den nuværende brug af afledte finansielle instrumenter udgør en effektiv økonomisk sikring i overensstemmelse med koncernens risikostyringspolitik, opfylder ikke alle afledte finansielle instrumenter de detaljerede krav til anvendelse af regnskabsmæssig sikring i IAS 39.

De afledte finansielle instrumenter, som ikke opfylder kravene i IAS 39 indregnes første gang til dagsværdi. Indregningen foretages direkte i resultatopgørelsen under finansielle indtægter (eller omkostninger).

Alle dagsværdier er baseret på priser opgjort til markedsværdi med udgangspunkt i data fra aktive markeder eller standardmodeller for prisfastsættelse.

Den akkumulerede nettodagsværdi af afledte finansielle instrumenter indregnes som værdipapirer/øvrige finansielle aktiver, hvis den er positiv, eller andre gældsforpligtelser, hvis den er negativ.

Hensatte forpligtelser

Hensatte forpligtelser, herunder juridiske sager, indregnes, når koncernen som følge af tidligere begivenheder har en retlig eller faktisk forpligtelse, som vil medføre et sandsynligt træk på koncernens økonomiske ressourcer, hvis størrelse kan skønnes pålideligt. I denne sammenhæng laver koncernen estimatet baseret på det mest sandsynlige udfald af sagen. I de tilfælde hvor et pålideligt estimat ikke kan laves, bliver sagerne oplyst som eventualforpligtelse.

Øvrig regnskabspraksis

Konsolidering

Koncernregnskabet omfatter Novo Nordisk Fonden (moderfond) og de virksomheder, hvori Novo Nordisk Fonden direkte eller indirekte besidder mere end 50% af stemmeretten eller på anden måde har en bestemmende indflydelse (dattervirksomheder). Novo Nordisk Fonden og dattervirksomhederne benævnes samlet koncernen.

Virksomheder, som ikke er dattervirksomheder, men hvor koncernen ejer mellem 20% og 50% af stemmeretten eller på anden måde udøver en betydelig indflydelse på den driftsmæssige og finansielle ledelse, betragtes som associerede virksomheder.

Koncernregnskabet udarbejdes på grundlag af regnskaber for moderfonden og dattervirksomhederne ved sammenlægning af regnskabsposter med ensartet indhold og med efterfølgende eliminering af interne transaktioner, interne aktiebesiddelser og mellemværender samt urealiserede koncerninterne fortjenester og tab. Koncernregnskabet er baseret på regnskaber udarbejdet i overensstemmelse med den anvendte regnskabspraksis for Novo Nordisk Fond koncernen.

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter

Erhvervelse af nye virksomheder behandles regnskabsmæssigt efter overtagelsesmetoden. Kostprisen måles til dagsværdien af de overtagne aktiver og de afholdte og pådragede forpligtelser på overtagelsestidspunktet med tillæg af omkostninger, der er direkte forbundet med overtagelsen. Identificerbare overtagne aktiver og pådragede forpligtelser og eventualforpligtelser i forbindelse med en virksomhedssammenslutning måles ved første indregning til dagsværdien på overtagelsestidspunktet uanset omfanget af en eventuel minoritetsinteresse. Eventuelle positive forskelle mellem kostprisen og dagsværdien af koncernens andel af de overtagne identificerbare nettoaktiver indregnes som goodwill.

Nyanskaffede og afhændede virksomheder indregnes i resultatopgørelsen i den periode, hvor Novo Nordisk Fonden har ejet virksomheden. Sammenligningstal reguleres ikke for afhændede eller nyanskaffede virksomheder.

Omregning af fremmed valuta

Funktionel valuta og præsentationsvaluta

Regnskabsposter for hver af koncernens enheder måles ved anvendelse af den valuta, som benyttes i det primære økonomiske miljø, hvori enheden driver virksomhed. Koncernregnskabet præsenteres i danske kroner (DKK), som er moderfondens funktionelle valuta og præsentationsvaluta.

Omregning af transaktioner og beløb

Transaktioner i fremmed valuta omregnes til den funktionelle valuta efter transaktionsdagens valutakurser. Valutakursgevinster og –tab ved afviklingen af disse transaktioner samt ved omregning af monetære aktiver og forpligtelser i fremmed valuta til balancedagens valutakurser indregnes i resultatopgørelsen, undtagen når de udskydes over egenkapitalen, idet de opfylder betingelserne for sikring af pengestrømme og nettoinvesteringer.

Kursdifferencer opstået ved omregningen af ikke-monetære poster, såsom aktier til dagsværdi indregnet i resultatopgørelsen, indregnes som en del af dagsværdigevinsten eller –tabet.

Kursdifferencer opstået ved omregningen af ikke-monetære poster, såsom aktier klassificeret som finansielle aktiver, der er disponible for salg, indregnes i dagsværdireserven under egenkapitalen.

Omregning af tilknyttede virksomheder

Regnskaber for udenlandske dattervirksomheder omregnes til danske kroner ved anvendelse af balancedagens valutakurser for balanceposter og gennemsnitlige valutakurser for resultatopgørelsens poster.

Alle kursreguleringer er indregnet i resultatopgørelsen bortset fra kursdifferencer, der opstår ved:

- omregning af dattervirksomhedernes nettoaktiver ved regnskabsårets begyndelse til balancedagens valutakurser,
- at dattervirksomhedernes resultatopgørelse omregnes til gennemsnitlige valutakurser, hvorimod deres balancer omregnes til balancedagens valutakurser,
- omregning af langfristede koncernmellemværender, der betragtes som et tillæg til nettoaktiverne i dattervirksomhederne,
- omregning af kapitalandele i associerede virksomheder.

Ovenstående kursdifferencer indregnes som øvrig totalindkomst under egenkapitalen.

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter

Indtægter af investeringsaktiviteter og andre driftsindtægter

Indtægter af investeringsaktiviteter og andre driftsindtægter består af licensindtægter, tilskud fra offentlige myndigheder til forskningsprojekter og andre driftsindtægter (netto) af sekundær karakter i forhold til koncernens hovedaktiviteter. Endvidere indeholder posten engangsindtægter (netto) vedrørende salg af immaterielle rettigheder samt afkast på life science investeringer og finansielle investeringer.

Immaterielle aktiver

Goodwill

Goodwill består af et positivt forskelsbeløb mellem kostpris og dagsværdien af identificerbare nettoaktiver i det erhvervede selskab. Goodwill vedrørende datterselskaber er indregnet under Immaterielle anlægsaktiver. Goodwill ved erhvervelse af associerede virksomheder indregnes i kapitalandele i associerede virksomheder.

Goodwill testes årligt for værdiforringelse og indregnes til historisk kostpris med fradrag af akkumulerede tab ved værdiforringelse. Gevinster og tab ved afhændelse af en enhed inkluderer den regnskabsmæssige værdi af goodwill vedrørende den afhændede enhed.

Goodwill allokeres til pengestrømsfrembringende enheder med henblik på test for værdiforringelse.

Patenter, licenser og andre immaterielle aktiver

Patenter, licenser og andre immaterielle aktiver indregnes til historisk kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger og eventuelle tab ved værdiforringelse.

Afskrivninger foretages lineært over aktivets forventede brugstid (3-20 år).

Interne udviklingsomkostninger og hermed forbundet software i forbindelse med større it-projekter til internt brug aktiveres under andre immaterielle anlægsaktiver.

Materielle aktiver

Materielle aktiver måles til historisk kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Kostprisen for egenfremstillede aktiver inkluderer omkostninger, der kan henføres direkte til fremstillingen af aktiverne.

Grunde afskrives ikke. Afskrivninger foretages lineært over følgende forventede brugstider:

- Bygninger, 12-50 år.
- Produktionsanlæg og maskiner, 5-16 år.
- Andre anlæg, driftsmateriel og inventar, 3-18 år.

Aktivernes restværdi og brugstid vurderes og reguleres om nødvendigt ved hver balancedag. Et aktivs regnskabsmæssige værdi nedskrives straks til genindvindingsværdien, hvis aktivets regnskabsmæssige værdi overstiger den anslåede genindvindingsværdi.

Fortjeneste eller tab ved afhændelse eller bortskaffelse af aktiver indregnes i resultatopgørelsen under samme funktioner som de tilhørende afskrivninger.

Leasing

Leasing af aktiver, hvor koncernen reelt opnår de fordele og risici, der er forbundet med ejerskabet af aktivet, er aktiveret som finansielt leasede aktiver under Materielle anlægsaktiver og afskrives over den forventede brugstid i overensstemmelse med de ovenfor anførte afskrivningsperioder. De tilsvarende finansielle leasingforpligtelser er indregnet under forpligtelser.

Leasingomkostninger vedrørende operationel leasing indregnes løbende i resultatopgørelsen over leasingperioden.

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter

Kapitalandele i associerede virksomheder

Kapitalandele i associerede virksomheder indregnes efter den indre værdis metode, dvs. til den forholdsmæssige andel af den regnskabsmæssige indre værdi i disse virksomheder opgjort ved anvendelse af koncernens regnskabspraksis.

Goodwill vedrørende associerede virksomheder er indregnet i kapitalandele i associerede virksomheder.

Nedskrivninger

Materielle, finansielle og immaterielle aktiver, inkl. goodwill, testes for tab ved værdiforringelse, når der er indikation på at den regnskabsmæssige værdi muligvis ikke kan genindvindes. Goodwill testes endvidere årligt for værdiforringelse. Et tab ved værdiforringelse indregnes med det beløb, hvormed aktivets regnskabsmæssige værdi overstiger genindvindingsværdien, dvs. den højeste værdi af aktivets nettosalgspris eller nytteværdi.

Med henblik på vurdering af værdiforringelse grupperes aktiverne i den mindste gruppe af aktiver, der frembringer selvstændige identificerbare pengestrømme (pengestrømsfrembringende enheder).

Øvrige finansielle investeringer

Koncernen opdeler øvrige finansielle investeringer i 2 grupper: life science investeringer og værdipapirer.

Life science investeringer

Life science investeringer består af finansielle aktiver inden for health care. Disse indregnes første gang til dagsværdi og værdireguleres efterfølgende over resultatopgørelsen til dagsværdi. Køb og salg af life science investeringer indregnes på afregningstidspunktet.

Life science investeringer fragår, når retten til at modtage pengestrømme fra investeringen er udløbet eller er blevet overdraget, og koncernen har overdraget alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten.

Aktiverne defineres som værende "Held for Trading" hvorfor realiserede og urealiserede gevinster og tab som følge af ændringer i dagsværdien indregnes i resultatopgørelsen i det regnskabsår, de opstår.

Værdipapirer

Værdipapirer består af finansielle aktiver, der ikke opfylder den ovenstående definition af Life science investeringer. Aktiver i denne gruppe klassificeres som "Held for Trading" hvorfor investeringerne indregnes til dagsværdi over resultatopgørelsen.

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter

Indregning og måling af værdipapirer

Køb og salg af værdipapirer indregnes på afregningstidspunktet. Værdipapirer indregnes første gang til dagsværdi og værdireguleres efterfølgende til dagsværdi.

Værdipapirer fragår, når retten til at modtage pengestrømme fra investeringen er udløbet eller er blevet overdraget, og koncernen har overdraget alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten.

Realiserede og urealiserede gevinster og tab som følge af ændringer i dagsværdien indregnes i resultatopgørelsen i det regnskabsår, de opstår.

Dagsværdien af børsnoterede værdipapirer er baseret på aktuelle købskurser. For unoterede værdipapirer fastsættes dagsværdien ud fra relevante værdiansættelsesmetoder, baseret på sammenlignelige transaktioner på markedsvilkår, kapitaludvidelser og lignende. Såfremt dagsværdien på aktier ikke kan fastsættes med tilstrækkelig pålidelighed indregnes de pågældende investeringer til kostværdi.

Varebeholdninger

Råvarer og hjælpematerialer måles til kostpris opgjort efter FIFO-princippet.

Varer under fremstilling og fremstillede færdigvarer måles til kostpris opgjort efter FIFO-princippet. Kostprisen omfatter direkte produktionsomkostninger som råvarer og hjælpematerialer med tillæg af energi og direkte løn i produktionen samt indirekte produktionsomkostninger som personaleomkostninger, afskrivninger, vedligeholdelse m.m. De indirekte produktionsomkostninger måles på baggrund af en standardomkostningsmetode, der gennemgås regelmæssigt for at sikre relevante forudsætninger vedrørende kapacitetsudnyttelse, gennemløbstid m.m.

For varebeholdninger, hvor den forventede salgspris med fradrag af eventuelle færdiggørelsesomkostninger og omkostninger til at effektivere salget (nettorealisationsværdien) er lavere end den regnskabsmæssige værdi, foretages nedskrivning med den værdi, hvormed den regnskabsmæssige værdi overstiger nettorealisationsværdien.

Udlån og Tilgodehavender

Udlån og tilgodehavender er ikke-afledte finansielle aktiver med faste eller bestemmelige betalinger, som ikke er noteret på et aktivt marked. Udlån og tilgodehavender indregnes i tilgodehavender fra salg og andre tilgodehavender i balancen.

Tilgodehavender fra salg og andre tilgodehavender indregnes til amortiseret kostpris med fradrag af nedskrivninger til imødegåelse af tab på dubiøse debitorer. Nedskrivninger er baseret på en individuel vurdering af hvert enkelt tilgodehavende, som også omfatter en vurdering af betalingsrisici forbundet med de enkelte lande.

Udlån og tilgodehavender indregnes til amortiseret kostpris i henhold til den effektive rente-metode.

Skat

Selskabsskat i resultatopgørelsen omfatter årets aktuelle skat samt ændring i hensættelse til udskudt skat.

Udskudt skat hensættes baseret på den balanceorienterede gælds metode og omfatter alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssige og skattemæssige værdier i de enkelte koncernselskabers balancer samt fremførbare skattemæssige underskud, der kan realiseres. Udskudt skat måles og vurderes endvidere til dækning af den genbeskatning af underskud i sambeskattede udenlandske dattervirksomheder, der vurderes at blive aktive ved afhændelse af aktierne eller på grund af udløsning af genbeskatning. Skatteværdien af fremførbare skattemæssige underskud indgår i opgørelsen af den udskudte skat, såfremt det er sandsynligt, at underskuddene udnyttes. Udskudt skat måles efter gældende skatteregler og med den skattesats, der forventes at være gældende, når de midlertidige forskelle udlignes. Ændringer i udskudt skat som følge af ændringer i skattesatserne indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat og direkte på egenkapitalen med den del, der kan henføres til posteringer direkte på egenkapitalen.

Skyldig skat/tilgodehavende skat omfatter betalbar skat beregnet med udgangspunkt i årets forventede skattepligtige indkomst samt eventuel regulering af tidligere års betalbare skat.

Koncernen er omfattet af de danske skattemæssige regler om tvungen sambeskatning, hvorfor dattervirksomhederne sambeskattes. Skatten for de enkelte selskaber er fuldt ud fordelt på basis af den forventede skattepligtige indkomst. De sambeskattede virksomheder indgår i acontoskatteordningen.

Personaleydelser

Lønninger, bidrag til social sikring, betalt fravær og sygefravær, bonusser og ikke-monetære ydelser indregnes i det regnskabsår, hvor koncernens ansatte har udført den tilknyttede arbejdsydelse. Omkostninger vedrørende koncernens langfristede personaleydelse periodiseres, så de følger arbejdsydelse udført af de pågældende ansatte.

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter

Pensioner

Koncernen har indgået en række ydelsesbaserede og bidragsbaserede pensionsordninger over hele verden.

Omkostningerne for regnskabsåret vedrørende ydelsesbaserede ordninger fastsættes på basis af den fremskrevne akkumulerede enhedsmetode (projected unit credit-metoden). Omkostningerne afspejler ydelser udført af de ansatte indtil værdiansættelsesdagen og baseres på aktuariemæssige forudsætninger, primært vedrørende de diskonteringsratser, der anvendes til at fastsætte nutidsværdien af ydelserne, de forventede fremtidige lønvækstrater samt den forventede langsigtede afkastningsgrad af pensionsordningsaktiverne. Diskonteringsratserne baseres på markedsrenterne af erhvervsobligationer med høj kreditværdighed i de pågældende lande.

Aktuariemæssige gevinster og tab, der skyldes justeringer som følge af erfaringer og ændringer i de aktuariemæssige forudsætninger, indregnes i Anden totalindkomst i den periode, de opstår. Ændringer til pensionsomkostninger vedrørende tidligere regnskabsår indregnes straks i Resultatopgørelsen.

Pensionsaktiver og –forpligtelser i forskellige ydelsesbaserede ordninger modregnes ikke, medmindre koncernen har en juridisk ret til at anvende overskuddet i en pensionsordning til indfrielse af forpligtelser i en anden pensionsordning. Pensionsaktiver kan kun indregnes i det omfang, koncernen er i stand til at opnå fremtidige økonomiske fordele i form af refusion fra pensionsordningen eller reduktion af fremtidige ydelser.

Koncernens bidrag til bidragsbaserede pensionsordninger omkostningsføres i resultatopgørelsen for det regnskabsår, som de vedrører.

Aktiebaseret vederlæggelse

Koncernen har etableret både kontant- og egenkapitalafregnede aktiebaserede vederlæggelsesordninger. Dagsværdien af de ydelser, medarbejderne leverer til gengæld for tildeling af optioner eller aktier, indregnes som en omkostning og fordeles over optjeningsperioden.

Det samlede beløb, der omkostningsføres over optjeningsperioden, fastsættes på baggrund af dagsværdien af de tildelte optioner eller aktier, eksklusiv virkningen af eventuelle ikke-markedsbestemte betingelser for retserhvervelse. Dagsværdien fastsættes på tildelingstidspunktet. Ikke-markedsbestemte betingelser for retserhvervelse indgår i antagelserne om det antal optioner, der forventes at kunne udnyttes. Koncernen revurderer ved hver balancedag sine skøn over antallet af optioner, der forventes at kunne udnyttes. Koncernen indregner eventuelle virkninger af revurderingen af oprindelige estimater i resultatopgørelsen med en tilsvarende regulering i egenkapitalen over den resterende optjeningsperiode. Reguleringer, der vedrører tidligere år, indregnes i resultatopgørelsen i reguleringsåret.

Værdien af egenkapitalafregnede ordninger modposteres på egenkapitalen. Værdien af kontantafregnede ordninger, som modposteres under andre kortfristede gældsforpligtelser, reguleres ved hver periodeafslutning til dagsværdi, og efterfølgende værdiregulering af dagsværdi indregnes under finansielle poster i resultatopgørelsen.

Forpligtelser

Forpligtelser måles generelt til amortiseret kostpris medmindre andet specifikt fremgår andetsteds.

Pengestrømsopgørelsen

Pengestrømsopgørelsen for koncernen er opstillet efter den indirekte metode med udgangspunkt i årets resultat. Koncernens pengestrømsopgørelse viser pengestrømme fra drifts-, investerings- og finansieringsaktivitet, årets forskydning i likvide reserver samt koncernens likvide reserver ved årets begyndelse og slutning.

Likvide reserver består af likvide beholdninger og værdipapirer med en oprindelig løbetid på under tre måneder fratrukket kortfristet bankgæld. I finansielle reserver indgår ligeledes uudnyttede garanterede kreditfaciliteter med en løbetid på mere end ét år.

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter

Væsentlige regnskabsmæssige skøn og –vurderinger for koncernen

Ved udarbejdelsen af koncern- og moderfondregnskabet i overensstemmelse med almindeligt gældende regnskabsprincipper er det nødvendigt, at ledelsen foretager skøn og opstiller forudsætninger, der påvirker de rapporterede aktiver og forpligtelser samt oplysninger om eventualaktiver og –forpligtelser på balancedagen(e) og de rapporterede indtægter og omkostninger for regnskabsperioden(erne). Ledelsen baserer sine skøn på historisk erfaring samt en række andre forudsætninger, der menes at være rimelige under de givne omstændigheder. Resultatet heraf danner grundlag for at vurdere de rapporterede regnskabsmæssige værdier af aktiver og forpligtelser samt de rapporterede indtægter og omkostninger, som ikke umiddelbart fremgår fra andet materiale. De faktiske resultater kan afvige fra disse skøn. Skønnene i koncernen er foretaget af ledelserne i henholdsvis Novo Nordisk, Novozymes og Novo Holdings A/S og efterfølgende vurderet af fondens ledelse. Fonden anser følgende skøn og dertil hørende vurderinger for væsentlige for udarbejdelsen af koncernregnskabet.

Periodiseringer og hensættelser til kunderabatter

Periodiseringer og hensættelser vedrørende kunderabatter indregnes i samme periode som det hermed forbundne salg. Periodiseringer og hensættelser vedrørende kunderabatter indregnes som en reduktion i omsætningen og indgår i andre hensatte forpligtelser og andre gældsforpligtelser.

Periodiseringerne og hensættelserne er baseret på historiske rabatbetalinger. De beregnes på grundlag af en procent af omsætningen for hvert produkt som defineret i kontrakterne med forskellige kundegrupper.

Faktorer, der komplicerer rabatberegningerne er:

- * identifikation af, hvilke produkter, der er solgt med rabat,
- * hvilke prisbetingelser, der gælder for kunder eller offentlige myndigheder, samt
- * den anslåede periodemæssige forskydning, der er mellem salg og afregning af rabatterne.

De væsentligste salgsrabatter mv. vedrører salg dækket af de amerikanske sygesikringsordninger Medicaid og Medicare. Hensættelser til Medicaid- og Medicare rabatter er beregnet på basis af en kombination af historiske erfaringer, produkt og befolkningsvækst, prisstigninger, indvirkning af kontraktstrategier og specifikke betingelser i de enkelte kontrakter. Beregningerne vedrørende Medicaid involverer fortolkning af relevant lovgivning, som er genstand for udfordringer eller ændringer via fortolkningsbidrag fra offentlige myndigheder. Selv om periodiseringer for Medicaid- og Medicare rabatterne indregnes i samme periode som det hermed forbundne salg, vil disse rabatter typisk blive faktureret til koncernen op til seks måneder senere. På grund af den periodemæssige forskydning, kan der i en given periodes rabatregulering til omsætningen forekomme justeringer, som vedrører rabatperiodiseringer fra tidligere perioder.

Kunderabatter gives til en række sygesikringsordninger. Disse rabatter sikrer, at kunden modtager en rabat efter opnåelse af specifikke ydelsesparametre relateret til produktkøb, formular status og præ-definerede markedsandel- og milepælsbetalinger i forhold til konkurrenter. Eftersom rabataftaler er kontraktligt indgået, bliver rabatter estimeret med udgangspunkt i de specifikke betingelser i de enkelte kontrakter, historiske erfaringer, forventet distributionsmix, produktvækstrater og markedsandel. Koncernen vurderer salgsudviklingen af produkter omfattet af sygesikringsordninger og andre kontraktlige rabatter og justerer hensættelsen løbende for at reflektere de faktiske erfaringer.

Distributør-refusioner relaterer sig til kontraktlige aftaler, som koncernen har med indirekte kunder, fortrinsvis i Nordamerika, om at sælge produkter til priser, som er lavere end listepriiserne faktureret til distributørerne. En distributør-refusion udgør differencen mellem fakturaprisen til distributøren og den indirekte kundes kontraktpris. Hensættelsen til refusionerne er beregnet med udgangspunkt i en kombination af faktorer såsom historiske erfaringer, nuværende lagerbeholdninger hos distributøren, kontraktbetingelser og værdien af krav, som er modtaget, men endnu ikke færdigbehandlede. Distributør-refusioner er typisk afregnet en til tre måneder efter indgåelsen af forpligtelsen.

Koncernen anser de foretagne periodiseringer og hensættelser vedrørende rabatter for rimelige og hensigtsmæssige ud fra aktuelle oplysninger og forhold. De faktiske beløb kan imidlertid afvige fra de beløb, der er anslået af ledelsen.

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter

På det amerikanske marked findes den mest komplekse sammensætning af rabatter mv. En opgørelse af Novo Nordisks bruttoomsætning til nettoomsætning er som følger (beløb i DKK mio.):

	2017	2016
Bruttoomsætning	216.174	198.924
Medicaid- og Medicare-rabatter (USA)	(58.848)	(51.736)
Distributørrefusioner	(28.324)	(25.416)
Rabatter til sygesikringsordninger (USA)	(12.491)	(5.147)
Rabatter til sygesikrings- og sundhedsordninger (uden for USA), returvarer og andre rabatter	<u>(4.815)</u>	<u>(4.845)</u>
Total brutto til netto-regulering	(104.478)	(87.144)
Nettoomsætning	<u>111.696</u>	<u>111.780</u>

Indirekte produktionsomkostninger (note 13)

Varer under fremstilling og færdigvarer indregnes til kostpris opgjort efter FIFO-princippet. I kostprisen indgår direkte produktionsomkostninger som råvarer og hjælpematerialer med tillæg af energi og direkte løn i produktionen samt indirekte produktionsomkostninger som personaleomkostninger, afskrivninger, vedligeholdelse m.m.

Indirekte produktionsomkostninger er opgjort ved en standardomkostningsmetode, der gennemgås regelmæssigt for at sikre relevante forudsætninger vedrørende kapacitetsudnyttelse, gennemløbstid og andre relevante faktorer. Ændringer i beregningsmetoden for indirekte produktionsomkostninger inkl. kapacitetsudnyttelsesniveau, gennemløbstid etc. vil kunne påvirke bruttomarginen og den samlede værdiansættelse af varebeholdningerne.

Nedskrivning til imødegåelse af tab på dubiøse debitorer (note 14)

Varedebitorer indregnes til amortiseret kostpris med fradrag af nedskrivninger til imødegåelse af potentielle tab på dubiøse debitorer.

Koncernen foretager nedskrivning til imødegåelse af tab på dubiøse debitorer for anslåede tab på grund af kundernes efterfølgende manglende betalingsevne. Såfremt kundernes økonomiske forhold bliver forværret med forringelse af deres betalingsevne til følge, kan yderligere nedskrivninger blive nødvendige i fremtidige regnskabsperioder. Koncernen analyserer specifikt varedebitorer herunder historiske dubiøse debitorer, kundekoncentrationer, kundernes kreditværdighed, aktuelle økonomiske konjunkturer samt ændringer i kundernes betalingsbetingelser i forbindelse med vurderingen af, om nedskrivningerne til imødegåelse af tab på dubiøse debitorer er tilstrækkelige.

Udskudte skatteaktiver og udskudte skatteforpligtelser (note 16)

Ledelsens vurdering kræves ved fastlæggelsen af koncernens hensættelser til skat, udskudte skatteaktiver og udskudte skatteforpligtelser, samt omfanget for indregning af udskudte skatteaktiver. Koncernen indregner udskudte skatteaktiver, såfremt det er sandsynligt, at der vil være tilstrækkelig skattepligtig indkomst til stede i fremtiden til udnyttelse af de midlertidige forskelle og ikke-anvendte skattemæssige underskud. Ledelsen har taget den fremtidige skattemæssige indkomst i betragtning ved vurderingen af, om udskudte skatteaktiver vil kunne indregnes.

Hensættelser og eventualposter (note 18)

Som led i almindelig forretningspraksis udsteder dele af koncernen kreditnotaer vedrørende produkter, der er udløbet. Der foretages derfor hensættelser vedrørende fremtidige returneringer på baggrund af historiske statistikker over returneringer af produkter. Mønstret i fremtidige returneringer kan afvige fra tidligere praksis.

Ledelsen vurderer forpligtelser og eventualposter, samt sandsynlige udfald af verserende og fremtidige retssager, der afhænger af fremtidige begivenheder, som af natur derfor er usikre. Ved afgørelsen af det sandsynlige udfald af retssager og skatteforhold etc., inddrager ledelsen vurderinger fra eksterne juridiske rådgivere samt kendte udfald fra retspraksis. En detaljeret redegørelse for de væsentligste retstvister, som koncernen er involveret i, findes i note 24.

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter

Life science investeringer (note 12)

Investering i bioteknologiske virksomheder er forbundet med betydelige risici, idet der er tale om langsigtede investeringer i udvikling af nye lægemidler og teknologier. Koncernen har for at begrænse risikoen spredt sine investeringer geografisk, på forskellige teknologier og på forskellige stadier i udviklingsforløbet i overensstemmelse med koncernens investeringspolitik. Life science investeringer værdiansættes til dagsværdi. Alternativt værdiansættes life science investeringer til kostværdi. Der er forbundet usikkerheder med opgørelsen af dagsværdierne på life science investeringerne.

Ledelsen vurderer værdiansættelsen af investeringerne. Der foretages dagsværdiregulering, såfremt der foreligger aktuelle købskurser for noterede værdipapirer, og dagsværdiregulering på unoterede aktier baseret på bl.a. manglende opfyldelse af forsknings og forretningsplaner, efterfølgende finansieringsrunder i selskaberne og nylige transaktioner på sammenlignelige selskaber.

Definition af hoved- og nøgletal

Overskudsgrad (primær drift) = Resultat af primær drift / nettoomsætning

Overskudsgrad (årets resultat inkl. min. interesser) = Resultat inkl. minoritetsinteresser/nettoomsætning

Egenkapitalandel (inkl. min. interesser) = Egenkapital inkl. minoritetsinteresser / samlede aktiver

Supplerende anvendt regnskabspraksis for moderfonden

Kapitalandele i dattervirksomheder

Kapitalandele i dattervirksomheder optages i fondens regnskab til kostpris. I fondens resultatopgørelse medtages udbytte modtaget fra datterselskaber. Gevinst eller tab ved salg af kapitalandele i dattervirksomheder indregnes i resultatopgørelsen.

Uddelinger

Uddelinger fragår egenkapitalen på forpligtelsestidspunktet, der er det tidspunkt, hvor fonden har forpligtet sig over for bevillingsmodtager. Fra det tidspunkt og indtil udbetalingstidspunktet medregnes skyldige uddelinger som en gældsforpligtelse.

De uddelinger, der forventes uddelt i fremtiden medtages under egenkapitalen som hensættelse til senere uddelinger.

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter	2017 DKK mio.	2016 DKK mio.
Note 2 - Personaleomkostninger		
Lønninger	29.398	29.920
Omkostninger til aktiebaseret vederlæggelse	413	513
Pensioner - bidragsbaserede ordninger	2.303	2.331
Pensioner - ydelsesbaserede ordninger	165	158
Andre udgifter til social sikring	2.258	2.175
Andre personaleomkostninger	2.489	2.467
Personaleomkostninger i alt	37.026	37.564
Indeholdt i resultatopgørelsen under følgende funktioner:		
Produktionsomkostninger	11.605	11.330
Salgs- og distributionsomkostninger	12.927	13.439
Forsknings- og udviklingsomkostninger	7.000	7.423
Administrationsomkostninger	3.360	3.562
Licensindtægter og andre driftsindtægter (netto)	589	410
	35.481	36.164
Indeholdt i balancen som:		
Aktiveret løn i forbindelse med opførelse af bygninger og produktionsanlæg	1.435	1.258
Forskydning i lønandel indeholdt i varebeholdninger	110	142
Personaleomkostninger i alt	37.026	37.564
Løn til direktionen	4	4

Nedenstående oversigt viser bestyrelsens aflønning i Novo Nordisk Fonden og resten af koncernen i 2017.

Beløb i t.kr.	Novo Nordisk Fonden		Øvrige koncernselskaber		Total
	Bestyrelse	Komiteer og udvalg	Bestyrelse	Komiteer og udvalg	
Sten Scheibye	900	113	1.800*	0	2.813
Steen Riisgaard	600	0	1.588*	0	2.188
Bo Ahrén	300	70	0	0	370
Karsten Dybvad	75	0	0	0	75
Lars Fugger	300	470	0	250	1.020
Marianne Philip	300	56	0	0	356
Anne Marie Kverneland	300	0	600	150	1.050
Lars Bo Køppler	300	0	500	0	800
Désireé Jantzen Asgreen	300	0	0	0	300
Lars Reiben Sørensen	225	0	506	0	731
Lars Henrik Munch	75	0	0	0	75
	3.675	709	4.994	400	9.778

*Indeholder et rejsehonorar ("travel allowance") på DKK 75.000 i Novo Holdings A/S

	Antal	Antal
Gns. antal fuldtidsansatte i Novo Nordisk Fond koncernen	57.275	57.273

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter (fortsat)	2017 DKK mio.	2016 DKK mio.
Note 3 - Honorar til revisorer		
Lovpligtig revision	36	38
Andre erklæringer med sikkerhed	5	4
Skatterådgivning	24	18
Andre ydelser	17	11
Honorar til revisorer i alt	82	71
Note 4 - Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle anlægsaktiver		
Indeholdt i resultatopgørelsen under følgende overskrifter:		
Produktionsomkostninger	3.373	3.265
Salg- og distributionsomkostninger	203	173
Forsknings- og udviklingsomkostninger	1.096	1.140
Administrationsomkostninger	137	125
Af- og nedskrivninger i alt	4.809	4.703
Note 5 - Resultat af investeringsaktiviteter og andre driftsindtægter		
Resultat af life science investeringer og værdipapirer	6.915	795
Licensindtægter og andre driftsindtægter, netto	855	903
Resultat af investeringsaktiviteter og andre driftsindtægter i alt	7.770	1.698

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter (fortsat)	2017 DKK mio.	2016 DKK mio.
Note 6 - Finansielle indtægter		
Renteindtægter	81	59
Kursgevinster på værdipapirer og lignende	86	65
Valutakursgevinster på finansielle instrumenter	1.219	45
Finansielle indtægter i alt	1.386	169
Note 7 - Finansielle omkostninger		
Renteomkostninger	230	252
Valutakurstab på finansielle instrumenter	1.405	246
Kurstab på værdipapirer og lignende	210	374
Andre finansielle omkostninger	119	122
Finansielle omkostninger i alt	1.964	994
Note 8 - Selskabsskat		
Aktuel skat af årets resultat	11.768	10.040
Udskudt skat af årets resultat	(142)	2.919
Skat af årets resultat	11.626	12.959
Regulering vedrørende tidligere år	(183)	(2.119)
Selskabsskat i resultatopgørelsen	11.443	10.840
Skat af anden totalindkomst vedrørende aktuel skat	(13)	(54)
Skat af anden totalindkomst vedrørende udskudt skat	1.043	(296)
Skat af anden totalindkomst	1.030	(350)
Reguleringer indregnet for tidligere perioder inkluderer reguleringer som følge af begivenheder i indeværende år relateret til aktuel og udskudt skat for tidligere perioder. Sådanne reguleringer opstår overvejende fra skattebetalinger vedrørende skattesager relateret til transfer pricing samt tilbageførsel af den tilhørende skatteforpligtelse indregnet i tidligere perioder.		
Opgørelse af effektiv skatteprocent:		
Selskabsskattesats i Danmark	22,0%	22,0%
Afvigelse i udenlandske skattesatser (netto)	-0,2%	0,1%
Ikke-fradragsberettigede omkostninger med fradrag af ikke skattepligtig indkomst	-5,4%	-3,7%
Effekt på udskudt skat pga. ændring i skatteprocent	0,1%	0,0%
	-0,4%	-1,5%
Effektiv skatteprocent	16,0%	16,9%

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter (fortsat)

Note 9 - Immaterielle aktiver

DKK mio.	Goodwill	Patenter, licenser og know how	Andre immaterielle aktiver	I alt
2017				
Kostpris ved årets begyndelse	4.816	8.008	4.919	17.743
Valutakursregulering	(105)	(106)	(93)	(304)
Årets tilgang ved køb af virksomheder	168	-	9	177
Tilgang i året	86	858	407	1.351
Afgang i året	-	(224)	(10)	(234)
Overført (til)/fra andre poster	-	-	(9)	(9)
Kostpris ved årets slutning	4.965	8.536	5.223	18.724
Af- og nedskrivninger ved årets begyndelse	174	4.107	2.264	6.545
Valutakursregulering	1	(38)	6	(31)
Afskrivninger i året	90	479	145	714
Nedskrivninger i året	-	195	157	352
Tilbageførsel af afskrivninger vedr. afgang i året	-	(302)	(6)	(308)
Overført (til)/fra andre poster	-	-	-	-
Af- og nedskrivninger ved årets slutning	265	4.441	2.566	7.272
Regnskabsmæssig værdi ved årets slutning	4.700	4.095	2.657	11.452
2016				
Kostpris ved årets begyndelse	4.746	6.608	4.371	15.725
Valutakursregulering	48	70	253	371
Tilgang ved køb af virksomheder	22	216	-	238
Tilgang i året	-	1.124	305	1.429
Afgang i året	-	(20)	-	(20)
Overført (til)/fra andre poster	-	10	(10)	-
Kostpris ved årets slutning	4.816	8.008	4.919	17.743
Af- og nedskrivninger ved årets begyndelse	133	3.040	1.817	4.990
Valutakursregulering	41	88	316	445
Afskrivninger i året	-	516	124	640
Nedskrivninger i året	-	463	27	490
Tilbageførsel af afskrivninger vedr. afgang i året	-	8	(20)	(12)
Overført (til)/fra andre poster	-	-	-	-
Af- og nedskrivninger ved årets slutning	174	4.115	2.264	6.553
Regnskabsmæssig værdi ved årets slutning	4.642	3.893	2.655	11.190

Der er pr. 31. december 2017 gennemført nedskrivningstest af den regnskabsmæssige værdi af goodwill. Nedskrivningstesten har ikke afdækket behov for yderligere nedskrivning af de bogførte værdier.

Ved nedskrivningstest sammenholdes den enkelte pengestrømsgenererende enheds tilbagediskonterede pengestrømme med de regnskabsmæssige værdier i enheden. Koncernen har til brug for opgørelse af tilbagediskonterede pengestrømme anvendt en diskonteringsrate på 10 %.

Immaterielle aktiver, der ikke er taget i brug udgør DKK 1.715 mio. (DKK 1.247 mio. i 2016) primært vedrørende patenter og licenser i relation til udviklingsprojekter.

Koncernens goodwill kan henføres til Sonion koncernen, Xellia koncernen og Novozymes koncernen.

Novo Nordisk Fonden - Koncernen
Noter (fortsat)
Note 10 - Materielle aktiver

DKK mio.	Grunde og bygninger	Produktionsanlæg og maskiner	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	Materielle anlægsaktiver under udførelse og forudbetalinger	I alt
2017					
Kostpris ved årets begyndelse	26.749	34.616	6.871	12.287	80.523
Årets tilgang ved køb af virksomheder	2	23	1	44	70
Valutakursregulering	(769)	(1.080)	(264)	(433)	(2.546)
Tilgang i året	1471	925	481	8.988	11.865
Afgang i året	(142)	(616)	(252)	(252)	(1.262)
Overført (til)/fra andre poster	1.565	1.174	453	(3.192)	-
Kostpris ved årets slutning	28.876	35.042	7.290	17.442	88.650
Af- og nedskrivninger ved årets begyndelse	11.082	23.731	4.353	54	39.220
Valutakursregulering	(284)	(640)	(131)	-	(1.055)
Afskrivninger i året	1.172	1.897	612	-	3.681
Nedskrivninger for værdiforringelse i året	53	41	(43)	11	62
Tilbageførsel af afskrivninger vedr. afgang i året	(104)	(453)	(235)	-	(792)
Overført (til)/fra andre poster	-	-	-	-	-
Af- og nedskrivninger ved årets slutning	11.919	24.576	4.556	65	41.116
Regnskabsmæssig værdi ved årets slutning	16.957	10.466	2.734	17.377	47.534
2016					
Kostpris ved årets begyndelse	24.044	32.921	6.055	8.727	71.747
Årets tilgang ved køb af virksomheder	17	19	2	-	38
Valutakursregulering	242	244	60	65	611
Tilgang i året	1.780	537	622	6.232	9.171
Afgang i året	(257)	(508)	(191)	(92)	(1.048)
Overført (til)/fra andre poster	923	1.403	319	(2.645)	-
Kostpris ved årets slutning	26.749	34.616	6.867	12.287	80.519
Af- og nedskrivninger ved årets begyndelse	10.155	22.020	3.844	67	36.086
Valutakursregulering	127	211	33	1	372
Afskrivninger i året	966	1.913	580	-	3.459
Nedskrivninger for værdiforringelse i året	12	37	78	(14)	113
Tilbageførsel af afskrivninger vedr. afgang i året	(178)	(450)	(182)	-	(810)
Overført (til)/fra andre poster	-	-	-	-	-
Af- og nedskrivninger ved årets slutning	11.082	23.731	4.353	54	39.220
Regnskabsmæssig værdi ved årets slutning	15.667	10.885	2.514	12.233	41.299

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter (fortsat)

Note 11 - Associerede virksomheder

	2017	2016
	DKK mio.	DKK mio.
Kostpris ved årets begyndelse	7.120	4.749
Tilgang i året	88	2.371
Afgang i året	-	-
	<hr/>	<hr/>
Kostpris ved årets slutning	7.208	7.120
Værdiregulering ved årets begyndelse	(844)	(1.000)
Valutakursreguleringer	5	(3)
Andel af årets resultat	219	146
Afgang i året	-	-
Øvrige reguleringer	(407)	13
	<hr/>	<hr/>
Værdiregulering ved årets slutning	(1.027)	(844)
	<hr/>	<hr/>
Associerede virksomheder til indre værdi ved årets slutning	6.181	6.276
	<hr/>	<hr/>
Dagsværdi af aktieposter i børsnoterede associerede virksomheder:		
Veloxis Pharmaceuticals A/S	609	765
Chr. Hansen Holding A/S	19.691	13.232

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter (fortsat)	2017 DKK mio.			2016 DKK mio.		
	Life science investe- ringer	Værdi- papirer	I alt	Life science investe- ringer	Værdi- papirer	I alt
Note 12 - Finansielle aktiver						
Investeringer til dagsværdi						
Anskaffelsværdi ved årets begyndelse	11.727	29.477	41.204	6.911	29.112	36.023
Tilgang i året, netto	11.238	239	11.477	4.816	365	5.181
Anskaffelsværdi ved årets slutning	22.965	29.716	52.681	11.727	29.477	41.204
Værdiregulering ved årets begyndelse	1.791	10.085	11.876	3.276	9.299	12.575
Værdireguleringer, netto	(612)	550	(62)	(1.485)	786	(699)
Værdiregulering ved årets slutning	1.179	10.635	11.814	1.791	10.085	11.876
Investeringer til dagsværdi ved årets slutning	24.144	40.351	64.495	13.518	39.562	53.080
Opdeling på aktivkategorier						
Obligationer	-	8.738	8.738	-	7.626	7.626
Kreditobligationer og emerging market obligationer	-	5.427	5.427	-	5.896	5.896
Aktier	24.144	23.043	47.187	13.518	23.096	36.614
Private equity	-	3.143	3.143	-	2.944	2.944
Finansielle aktiver	24.144	40.351	64.495	13.518	39.562	53.080
Fordeling efter værdiansættelsesmetode						
Aktive markedsdata	14.985	34.586	49.571	7.926	34.778	42.704
Direkte eller indirekte observerbare markedsdata	-	2.622	2.622	-	2.391	2.391
Ikke baseret på observerbare markedsdata	9.159	3.143	12.302	5.592	2.393	7.985
	24.144	40.351	64.495	13.518	39.562	53.080
Årets ændring i ikke baseret på observerbare markedsdata						
Ved årets begyndelse	5.592	2.393	7.985	4.325	2.338	6.663
Tilgang i året	1.613	604	2.217	5.041	738	5.779
Afgang i året	(999)	(92)	(1.091)	(2.357)	(706)	(3.063)
Ændring som følge af børsnotering	(306)	-	(306)	-	-	-
	8.009	3.143	11.152	5.592	2.393	7.985

Principper for måling af dagsværdi

Dagsværdi er prisen, der ville blive opnået ved salg af et aktiv eller betalt for at overdrage en forpligtelse i en normal transaktion mellem markedsdeltagere på målingstidspunktet. Novo Holdings A/S har implementeret retningslinjer og procedurer for måling af dagsværdi, som sikrer en konsekvent tilgang for hver investering. Endvidere indeholder retningslinjerne et sæt kriterier, der sikrer fornuftige, konsekvente og gennemsigtige valg af værdiansættelsesmetoder til værdiansættelse af vores investeringer. Udvælgelseskriterierne er i overensstemmelse med værdihierarkiet i IFRS 13.

Dagsværdihierarkiet

Investeringer, der måles til dagsværdi, kategoriseres i henhold til et dagsværdihierarki afhængigt af hvilke input, der anvendes i værdiansættelsesmetoden. Dagsværdihierarkiet skelner mellem observerbare og ikke-observerbare input, som kategoriseres på følgende niveauer

- Niveau 1: Officielle markedskurser (ikke-regulerede) på aktive markeder for identiske aktiver eller forpligtelser
- Niveau 2: Andre input end officielle kurser inkluderet på niveau 1, som kan observeres enten direkte eller indirekte.
- Niveau 3: Input for aktivet eller forpligtelsen som ikke er observerbare markedsdata.

Værdipapirer, der handles på aktive markeder, kategoriseres generelt på niveau 1. Værdipapirer, der handles på inaktive markeder, kategoriseres generelt på niveau 2. Værdipapirer i ikke-børsnoterede driftsselskaber er generelt kategoriseret i niveau 3. Investeringer i ikke-børsnoterede investeringsselskaber kategoriseres enten på niveau 2 eller niveau 3 afhængigt af typen af og mulighederne for afvikling af deres underliggende investeringer og eventuelle andre begrænsninger for disponeringen af de underliggende investeringer. Hvis de underliggende investeringer kan realiseres til den indberettede indre værdi på målingstidspunktet eller i den nærmeste fremtid, kategoriseres investeringen på niveau 2. Ellers kategoriseret investeringen på niveau 3.

Princip for bestemmelse af, hvornår overførsler mellem niveauer anses for indtruffet

Overførsler til niveau 3 sker, hvis officielle markedspriser (niveau 1) eller andre observerbare input (niveau 2) ikke længere er tilgængelige. Omvendt sker overførsler fra niveau 3 hvis officielle markedskurser (niveau 1) eller andre observerbare input (niveau 2) bliver tilgængelige (fx når et ikke-børsnoteret selskab børsnoteres, overføres investeringer i selskabets aktier fra niveau 3 til niveau 1, da aktierne kan værdiansættes ud fra den officielle markedskurs (niveau 1)).

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter (fortsat)

Note 12 - Finansielle aktiver (fortsat)

Værdiansættelsesmetoder og input

De generelle principper for udvælgelse af værdiansættelsesmetode maksimerer anvendelsen af observerbare input og minimerer brugen af ikke-observerbare input. Hvis et værdipapir handles i et aktivt marked, anvendes lukkekursen baseret på midtpunktet af spændet mellem bud- og udbudsprisen ("bid-ask spreadet"). Et aktivt marked er et marked, hvor transaktioner med værdipapiret finder sted med tilstrækkelig hyppighed og i et tilstrækkeligt omfang til løbende at give prisfastsættelsesoplysninger. Hvis værdipapiret ikke handles i et aktivt marked, bliver det indledningsvist bogført til kostpris de første 12 måneder fra investeringstidspunktet, med mindre at der indtræffer væsentlige begivenheder inden for denne tidsramme. Efter de 12 måneder bliver værdiansættelsestilgangen fastlagt ud fra det følgende hierarki herunder:

Hvis der stilles købs- og salgspriser fra uafhængige børsrådgivere, der repræsenterer samtidige handler, skal disse priser anvendes til måling af dagsværdien.

Hvis et porteføljeselskab har gennemført en finansieringsrunde inden for de sidste 12 måneder, og prisfastsættelsen i finansieringsrunden sandsynligvis repræsenterer dagsværdien, skal dagsværdien baseres på den i finansieringsrunden opnåede pris.

Hvis hverken stillede købs- og salgspriser fra uafhængige børsrådgivere eller prisfastsættelse fra finansieringsrunder er til rådighed, fastlægges dagsværdien ved anvendelse af en modelleringsmetode, som igen følger et fast hierarki:

1. Hvis selskabet driver en etableret forretning med identificerbare, fortsættende indtjeningsstrømme eller pengestrømme, der anses for at kunne vedligeholdes, og det er muligt at identificere sammenlignelige børsnoterede selskaber med hensyn til risikotillæg og vækstforventninger, skal dagsværdien baseres på anvendelse af markedsmetoden (dvs. relevante handelsmultipler baseret på et gruppe af sammenlignelige selskaber)
2. Hvis der ikke kan identificeres sammenlignelige børsnoterede selskaber med hensyn til risikotillæg og vækstforventninger, skal dagsværdien baseres på anvendelse af indkomstmotoden (dvs. baseret på nutidsværdien af forventede pengestrømme)
3. Hvis virksomheden ikke driver en etableret forretning med identificerbare, fortsættende indtjeningsstrømme eller pengestrømme, der anses for at kunne vedligeholdes, skal dagsværdien baseres på en "Value Trigger" tilgang, hvormed dagsværdiændringer sker på baggrund af specifikke begivenheder.

Dagsværdimåling efter hierarki

Den følgende tabel viser de kategoriserede investeringer pr. 31. december 2017:

Mio.kr.	Level 1	Level 2	Level 3	Total
Kortfristede obligationer	8.738	-	-	8.738
Virksomhedskreditter og Emerging Market obligationer	2.805	2.622	-	5.427
Aktier	23.043	-	-	23.043
Private Equity og ejendomsinvesteringer	-	-	3.143	3.143
værdipapirer total	34.586	2.622	3.143	40.351
Life Science Investments total	14.985	0	9.159	24.144
Totale investeringer målt til dagsværdi	49.571	2.622	12.302	64.495

Dagsværdien for aktieinvesteringer i ikke-børsnoterede selskaber er primært baseret på ikke-observerbare input (niveau 3) såsom proforma driftsindtjening multipliceret med relevante multipler (fx EV/EBITDA) for en gruppe af sammenlignelige selskaber fratrukket nettorentebærende gæld. Hvis sammenlignelige selskaber ikke kan identificeres eller er uanvendelige af andre grunde, baseres dagsværdien på andre input såsom forventede pengestrømme diskonteret med en gennemsnitlig vægnet kapitalomkostningsrate (WACC).

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter (fortsat)	2017	2016
	DKK mio.	DKK mio.
Note 13 - Varebeholdninger		
Råvarer og hjælpematerialer	2.881	2.773
Varer under fremstilling	11.827	10.178
Færdigvarer	6.100	5.792
Nedskrivninger af varebeholdninger ved årets slutning	<u>(2.285)</u>	<u>(1.374)</u>
Varebeholdninger i alt	<u>18.523</u>	<u>17.369</u>
Indirekte produktionsomkostninger inkluderet i varer under fremstilling og færdigvarer	11.219	10.357
Omkostningsførte nedskrivninger af varebeholdninger i årets løb udgør	1.229	250
Tilbageførte nedskrivninger af varebeholdninger i årets løb udgør	302	672
Note 14 - Tilgodehavender fra salg		
Tilgodehavende fra salg (brutto)	24.907	25.129
Nedskrivning til imødegåelse af tab på dubiøse debitorer:		
Ved årets begyndelse	1.415	1.306
Ændring af nedskrivning i året	129	140
Realiserede tab	<u>(23)</u>	<u>(31)</u>
Ved årets slutning	<u>1.521</u>	<u>1.415</u>
Tilgodehavender fra salg i alt	<u>23.386</u>	<u>23.714</u>
Forfaldne med mellem 1 og 179 dage	1.417	1.458
Forfaldne med mellem 180 og 359 dage	36	175
Den regnskabsmæssige værdi af tilgodehavende fra salg svarer tilnærmelsesvis til deres dagsværdier.		
Note 15 - Langfristede lån		
Kreditinstitutter	<u>4.424</u>	<u>4.040</u>
Kreditinstitutter ved årets slutning	<u>4.424</u>	<u>4.040</u>
Afledte og andre finansielle instrumenter	<u>-</u>	<u>-</u>
Langfristede gældsforpligtelser ved årets slutning	<u>4.424</u>	<u>4.040</u>
Lån og prioritetsgæld fordeler sig på følgende valutaer:		
DKK	2.168	764
EUR	1.312	1.727
USD	<u>944</u>	<u>1.549</u>
	<u>4.424</u>	<u>4.040</u>

Den regnskabsmæssige værdi af lån svarer til dagsværdien.

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter (fortsat)

Note 16 - Hensættelse til udskudt skat

Udskudte skatter opstår som følge af midlertidige forskelle mellem de regnskabsmæssige og de skattemæssige balancer i det enkelte konsoliderede selskaber og fra fremførbare skattemæssige underskud, der kan realiseres ved anvendelse af den balanceorienterede gælds metode. Udskudt skat måles efter gældende skatteregler og med den skattesats, der forventes at være gældende, når de midlertidige forskelle udlignes.

Ikke-udloddet indtjening er tilbageholdt i datterselskaberne med henblik på reinvestering. Der foretages ikke hensættelse vedrørende indkomstskat, der ville blive betalbar ved udlodning af sådanne indtjening. Såfremt indtjeningen blev udloddet, ville det medføre en uvæsentlig skatteforpligtelse på basis af aktuell gældende skattelovgivning.

Der er ikke afsat udskudt skat på forskelle vedrørende investeringer i datterselskaber, filialer og associerede virksomheder, da disse forskelle i sagens natur er permanente. Udskudt skat er imidlertid beregnet, såfremt forskellene er fradragsberettigede.

	2017	2016
	DKK mio.	DKK mio.
Ved årets begyndelse	(2.202)	(6.341)
Udskudt skat på årets resultat	(120)	2.919
Tilgang ved køb af virksomheder	2	64
Regulering vedrørende tidligere år	243	1.017
Skat af anden totalindkomst	1.043	(296)
Skat på egenkapitalposter	(89)	455
Valutakursreguleringer	170	(20)
Hensættelse til udskudt skat i alt	(953)	(2.202)
Udskudte skatteaktiver	2.862	3.351
Udskudte skatteforpligtelser	1.909	1.149
Hensættelse til udskudt skat i alt	(953)	(2.202)

De udskudte skatteaktiver og -forpligtelser fordeler sig på de forskellige balanceposter som følger:

	Aktiver	Forpligtelser	I alt
2017			
Immaterielle og materielle aktiver	(967)	2.986	2.019
Varebeholdninger	(2.635)	1.533	(1.102)
Hensættelser	(1.748)	90	(1.658)
Aktieopitoner	(185)	-	(185)
Fremførbart skattemæssigt underskud	(82)	-	(82)
Diverse	(526)	581	55
	(6.143)	5.190	(953)
Modregning af udskudte skatteaktiver og skatteforpligtelse vedrørende indkomstskat pålydende af samme skattemyndighed	3.281	(3.281)	-
	(2.862)	1.909	(953)
2016			
Immaterielle og materielle aktiver	(820)	3.149	2.329
Varebeholdninger	(2.933)	1.412	(1.521)
Hensættelser	(2.081)	76	(2.005)
Aktieopitoner	(81)	-	(81)
Fremførbart skattemæssigt underskud	(70)	-	(70)
Diverse	(1.181)	327	(854)
	(7.166)	4.964	(2.202)
Modregning af udskudte skatteaktiver og skatteforpligtelse vedrørende indkomstskat pålydende af samme skattemyndighed	3.815	(3.815)	-
	(3.351)	1.149	(2.202)

Fremførbart skattemæssigt underskud

Udskudte skatteaktiver er indregnet på fremførbare skattemæssige underskud, der modsvarer indkomst, som sandsynligvis vil blive realiseret i fremtiden. Udskudt skat vedrørende skattemæssigt underskud på DKK 390 mio. (2016 DKK 599 mio.) er ikke indregnet i balancen.

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter (fortsat)

Note 17 - Hensættelse til pensioner

Koncernen har indgået en række bidragsbaserede pensionsordninger over hele verden. Koncernens bidrag til de bidragsbaserede pensionsordninger indregnes i Resultatopgørelsen som omkostninger i det regnskabsår, de vedrører. I enkelte lande har koncernen også ydelsesbaserede ordninger, primært i Japan, Tyskland, USA og Schweiz. Årets omkostninger til ydelsesbaserede ordninger fastsættes på basis af den såkaldte projected unit credit-metode. Denne metode afspejler det arbejde, de ansatte har udført indtil tidspunktet for værdiansættelsen. Metoden er baseret på aktuarmæssige forudsætninger, primært vedrørende de diskonteringssatser, der er brugt til at beregne ydelsernes nutidsværdi, samt de forventede fremtidige lønstigninger. Diskonteringssatserne fastsættes på baggrund af markedsrenten på virksomhedsobligationer med høj kreditværdighed i de pågældende lande.

Aktuarmæssige gevinster og tab, der skyldes justeringer som følge af erfaringer og ændringer i de aktuarmæssige forudsætninger, indregnes i Anden totalindkomst i den periode, de opstår. Ændringer til pensionsomkostninger vedrørende tidligere regnskabsår indregnes straks i Resultatopgørelsen.

Pensionsaktiver indregnes kun i det omfang, koncernen kan opnå fremtidige økonomiske fordele i form af refusion fra pensionsordningen eller reduktion af fremtidige ydelser.

Koncernens ydelsesbaserede ordninger er pensions- og sygesikringsordninger, der er afdækket gennem indbetalinger fra koncernens selskaber og fra de ansatte til pensionsfonde, der er uafhængige af koncernen. Hvis en ordning er uafdækket, indregnes en pensionsforpligtelse i koncernens balance. Omkostninger til pensionsydelser indgår under produktionsomkostninger, salgs- og distributionsomkostninger, forsknings- og udviklingsomkostninger og administrationsomkostninger.

Andre pensionsydelser består primært af sygesikringsordninger for fratrådte medarbejdere, hovedsageligt i USA.

	2017 DKK mio.	2016 DKK mio.
Pensionsforpligtelser:		
Ved årets begyndelse	1.485	1.186
Omkostninger indregnet i Resultatopgørelsen	165	145
Aktuarmæssige (gevinster)/tab indregnet i Anden totalindkomst	(103)	205
Valutakursregulering indregnet i Anden totalindkomst	(115)	51
Arbejdsgiverbidrag	(96)	(102)
Forpligtelse indregnet i balancen	1.336	1.485
Pensionsforpligtelser	2.478	2.645
Dagsværdi af ordningernes aktiver	1.142	1.160
Uafdækkede pensionsforpligtelser ved årets slutning (netto)	1.336	1.485
<i>Følsomhedsanalyse for pensionsforpligtelser</i>		
	1%-point increase	1%-point decrease
Discount Rate (decrease) / increase	-375	463
future Remuneration growth (decrease) / increase	105	-95

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter (fortsat) **2017**
DKK mio. **2016**
DKK mio.

Note 18 - Andre hensatte forpligtelser

DKK mio.	Hensættelse til rabatter	Hensættelse til returvarer	Andre hensatte forpligtelser	I alt	I alt
Ved årets begyndelse	19.971	767	4.205	24.943	21.614
Tilgang i året	63.772	314	1.529	65.615	58.535
Tilbageført i året	(61.017)	(274)	(952)	(62.243)	(54.444)
Anvendt i året	(117)	54	(263)	(326)	(1.363)
Valutakursreguleringer	(2.393)	(14)	(219)	(2.626)	601
Ved årets slutning	20.216	847	4.300	25.363	24.943
Specifikation af andre hensatte forpligtelser:					
Langfristede	-	508	3.693	4.201	4.187
Kortfristede	20.216	339	607	21.162	20.756
	20.216	847	4.300	25.363	24.943

Hensættelse til rabatter

I nogle lande afhænger de faktiske rabatter af hvilke kunder produkter sælges til. De faktorer, der komplicerer kalkulationerne af rabatter, er identifikation af, hvilke produkter, der er blevet solgt med rabat, hvilke prisbetingelser, der er gældende for henholdsvis kunder eller offentlige myndigheder, samt den anslåede periodemæssige forskydning, der er mellem salget og betalingen af rabatten.

Hensættelse til returvarer

Som led i almindelig forretningspraksis udsteder Novo Nordisk kreditnotaer vedrørende produkter, der er udløbet. Hensættelser vedrørende fremtidige returneringer foretages derfor på baggrund af historiske statistikker over returneringer af produkter efter Novo Nordisk's bedste skøn. Hensættelsen forventes anvendt inden for den normale forretningscyklus.

Andre hensatte forpligtelser

Andre hensatte forpligtelser omfatter forskellige typer hensatte forpligtelser opgjort efter ledelsens bedste skøn.

	2017 DKK mio.	2016 DKK mio.
Note 19 - Kortfristede gældsforpligtelser		
Bankgæld og kassekreditter	3.388	1.078
Bankgæld i alt	3.388	1.078

Ultimo året havde koncernen uudnyttede garanterede kreditfaciliteter på 12.939 mio. kr. (11.879 mio. kr. i 2016). De uudnyttede garanterede kreditfaciliteter er garanteret af en række danske og udenlandske banker. De uudnyttede kreditfaciliteter udløber inden for de kommende 5 år.

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter (fortsat)	2017	2016
	DKK mio.	DKK mio.
Note 20 - Andre gældsforpligtelser		
Skyldige personaleomkostninger	7.590	6.083
Skyldige skatter og afgifter	1.182	1.072
Periodeafgrænsningsposter	2.135	6.885
Skyldig støtte	10.712	6.192
Anden gæld	6.229	5.169
	<u>27.848</u>	<u>25.401</u>
Andre gældsforpligtelser i alt	27.848	25.401

Den regnskabsmæssige værdi af andre gældsforpligtelser svarer tilnærmelsesvis til dagsværdien.

Note 21 - Andre tilbageførte poster uden likviditetseffekt

Gevinst ved salg af materielle anlægsaktiver	(6)	(4)
Urealiseret (gevinst)/tab på værdipapirer o.lign.	(6.251)	(1.232)
Urealiseret (gevinst)/tab på valuta	(24)	19
Stigning/(fald) i hensættelser	472	4.024
Aktiebaseret aflønning	412	572
Andet	1.543	(540)
	<u>(3.854)</u>	<u>2.839</u>
Andre tilbageførte poster uden likviditetseffekt	(3.854)	2.839

Note 22 - Likvide reserver

Likvide beholdninger ved årets slutning	20.189	20.704
Kortfristet bankgæld og kassekreditter ved årets slutning	(2.057)	(234)
	<u>18.132</u>	<u>20.470</u>
Likvide reserver ved årets slutning	18.132	20.470

Ultimo 2017 og 2016 var der ingen omsætningspapirer med en oprindelig forfaldstid på mindre end 3 måneder.

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter (fortsat)

Note 23 - Afledte finansielle instrumenter

Koncernen anvender en række finansielle instrumenter til at sikre valutarisici, og i overensstemmelse med koncernens finanspolitik sikrer koncernen udelukkende kommercielle risici og anvender derfor ikke finansielle instrumenter til handels- og spekulative formål. Koncernens sikring af valuta er inddelt i sikring af forventede transaktioner (sikring af pengestrømme), sikring af aktiver og passiver (sikring af dagsværdi) og sikring af nettoinvesteringer.

Sikring af forventede transaktioner

Nedestående tabel viser dagsværdien af koncernens sikring af pengestrømme for 2017 og 2016 fordelt på sikringsinstrumenter og de vigtigste valutaer. Dagsværdien af de finansielle instrumenter, der opfylder kriterierne for behandling som sikringsinstrumenter i henhold til IAS 39, er indregnet direkte i totalindkomsten, indtil de sikrede poster indregnes i resultatopgørelsen. Dagsværdien af de finansielle instrumenter, der ikke opfylder definitionen på et sikringsinstrument i henhold til IAS 39, er indregnet i resultatopgørelsen.

Finansielle instrumenter, der sikrer forventede transaktioner og opfylder kriterier i henhold til IAS 39

	2017			2016		
	Kontrakts- beløb ultimo	Positive dagsværdier ultimo	Negative dagsværdier ultimo	Kontrakts- beløb ultimo	Positive dagsværdier ultimo	Negative dagsværdier ultimo
DKK mio.						
Terminkontrakter, nettosalg:						
USD	35.353	1.664	(3)	38.692	17	2.191
JPY, GBP og andre valutaer	8.007	227	38	10.365	199	115
	43.360	1.891	35	49.057	216	2.306
Valutaoptioner						
USD (Købt USD put)	2.208	180	-	916	53	5
JPY (Købt JPY put)	112	6	-	190	11	-
	2.320	186	-	1.106	64	5
Valuta og renteswaps:						
DKK/DKK	521	-	-	1.284	-	8
EUR/EUR	112	-	9	111	-	13
EUR/USD	-	-	-	-	-	-
USD/USD	1.212	12	-	847	-	2
	1.845	12	9	2.242	-	23
Sikringsinstrumenter, som opfylder kriterier, i alt	47.525	2.089	44	52.405	280	2.334
Finansielle instrumenter, der sikrer forventede transaktioner, men ikke opfylder kriterier i henhold til IAS 39						
Valutaoptioner:						
EUR/USD (købt USD put)	56	38	-	-	2	-
	56	38	-	-	2	-
Sikringsinstrumenter, som ikke opfylder kriterier, i alt	56	38	-	-	2	-
Sikringsinstrumenter forventede transaktioner, i alt	47.581	2.127	44	52.405	282	2.334

Rente- og valutawaps ved udgangen af 2017 forfalder i perioden januar 2018 til juli 2020 (januar 2017 til juli 2019).

Sikring af aktiver og forpligtelser (sikring af dagsværdi)

Alle ændringer i dagsværdi er indregnet i resultatopgørelsen

	2017			2016		
	Kontrakts- beløb ultimo	Positive dagsværdier ultimo	Negative dagsværdier ultimo	Kontrakts- beløb ultimo	Positive dagsværdier ultimo	Negative dagsværdier ultimo
Mio. kr.						
Terminkontrakter:						
USD	13.272	300	238	14.229	223	509
Other	4.500	129	26	4.668	84	99
Sikring af aktiver og forpligtelser i alt	17.772	429	264	18.897	307	608

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter (fortsat)

Note 24 - Forpligtelser og eventualposter

Forpligtelser

Operationelle leasingforpligtelser

Nedenstående operationelle leasingforpligtelser vedrører uopsigelige operationelle aftaler, der primært relaterer sig til lokaler, firmabiler og kontorinventar. Omkostninger til leasing var for 2017 og 2016 henholdsvis DKK 1.632 mio og DKK 1.758 mio.

	2017 DKK mio.	2016 DKK mio.
Leasingforpligtelser til betaling inden for følgende perioder fra balancedagen:		
Inden for 1 år	1.464	1.440
Mellem 1 og 3 år	1.997	2.372
Mellem 3 og 5 år	1.624	1.928
Efter 5 år	2.334	2.648
	<u>7.419</u>	<u>8.388</u>
Købsforpligtelser	<u>13.821</u>	<u>10.822</u>
Købsforpligtelser vedrører primært kontraktlige forpligtelser i forbindelse med investeringer i anlægsaktiver og købsaftaler vedrørende medicinsk udstyr og forbrugsvarer. Koncernen forventer at finansiere disse forpligtelser gennem pengestrømme fra driftsaktiviteter.		
Forpligtelser vedrørende forsknings- og udviklingsprojekter	<u>5.486</u>	<u>3.406</u>
Koncernen er engageret i forsknings- og udviklingsprojekter med en række eksterne virksomheder.		
Andre garantier	<u>1.477</u>	<u>1.521</u>
Andre garantier relaterer sig primært til garantier udstedt af koncernen i relation til lejede lokaler.		
Sikkerhedsstillelser	<u>422</u>	<u>68</u>

Grunde, bygninger og installationer mv. til regnskabsmæssig værdi.

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter (fortsat)

Note 24 - Forpligtelser og eventualposter

Eventualposter

Verserende retssager og undersøgelser

I USA er der indgivet en række krav vedrørende påstået bugspytkirtel kræft og betændelse i bugspytkirtlen imod en række incretin-klasse forhandlere, herunder Novo Nordisk, ved de amerikanske domstole. Novo Nordisk er p.t. nævnt i 224 produktansvarssager relateret til Victoza® m.fl. Den 31. januar 2017 er der i 149 af sagerne også nævnt andre tiltalte i sagsanlæggene. I hovedparten af sagerne har domstolene afvist sagerne hvorefter der er blevet appelleret. På nuværende tidspunkt har Novo Nordisk ingen planlagte retssager i 2017. Novo Nordisk forventer ikke, at de verserende sager vil få væsentlig indvirkning på koncernens finansielle stilling, resultat af primær drift eller pengestrømme.

I februar 2011 pålagde statsadvokaturen for District of Massachusetts ved en stævning Novo Nordisk at fremlægge dokumenter vedrørende mulige strafbare forhold i forbindelse med virksomhedens markedsførings- og reklameaktiviteter for følgende produkter: NovoLog®, Levemir® og Victoza®. Sagen behandles nu af statsadvokaturen for District of Columbia. Novo Nordisk samarbejder fortsat med statsadvokaturen om denne undersøgelse. Novo Nordisk forventer ikke, at den verserende sag får væsentlig indvirkning på koncernens finansielle stilling, resultat af primær drift eller pengestrømme.

I januar 2017 er der rejst 2 gruppesøgsmål i hhv. staten New Jersey og Massachusetts mod Novo Nordisk A/S. Sagsøgerne anklager Novo Nordisk A/S for at skulle have hævet deres insulinpriser kunstigt og hemmeligholde rabataftaler over for en gruppe insulinkunder i et kartel med andre insulinproducenter, samt afgive urigtige finansielle oplysninger og misinformere potentielle investorer. Novo Nordisk forventer ikke, at den verserende sag får væsentlig indvirkning på koncernens finansielle stilling, resultat af primær drift eller pengestrømme.

Siden januar 2017 er der rejst 9 prisrelaterede gruppesøgsmål mod Novo Nordisk og en række andre medicinal virksomheder, på vegne af amerikanske købere af insulin produkter. 6 af sagerne er slået sammen til én, som sammen med 2 andre sager afventer videre forløb ved domstolen i staten New Jersey, mens den sidste sag afventer videre forløb ved domstolen i staten Texas. Sagsøgerne hævder at de sagsøgte sammen med amerikanske PBM'er (Pharmacy Benefit Managers), har skruet listepriserne i vejret, samtidig med at de sagsøgte PBM'er har fået særlige rabatter. Novo Nordisk forventer ikke, at den verserende sag får væsentlig indvirkning på koncernens finansielle stilling, resultat af primær drift eller pengestrømme.

Derudover er koncernen part i visse retssager og undersøgelser. Det er ledelsens opfattelse, at afgørelserne eller fortsættelserne af disse retssager ikke vil få væsentlig indflydelse på koncernens finansielle stilling, resultat af primær drift eller pengestrømme.

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter (fortsat)

Note 24 - Forpligtelser og eventualposter

Eventualposter

Verdensdiabetesfonden (World Diabetes Foundation)

På generalforsamlingen i 2008 i Novo Nordisk A/S besluttedes en donation til Verdensdiabetesfonden. Herved forpligtede Novo Nordisk sig til at yde en årlig donation til fonden i perioden 2012 - 2017 på 0,125% af Novo Nordisks nettoinsulinomsætning i det forudgående regnskabsår.

De årlige donationer fra 2012-2017 vil ikke overstige det laveste af DKK 80 mio. eller 15% af Novo Nordisk A/S skattepligtige indkomst i det pågældende regnskabsår.

På generalforsamlingen i 2014 i Novo Nordisk A/S besluttedes en yderligere donation til Verdensdiabetesfonden i tillæg til den allerede eksisterende forpligtelse. Herved forpligtede Novo Nordisk sig til at yde en årlig donation til fonden i perioden 2015 - 2024 på 0,1% af Novo Nordisks nettoinsulinomsætning i det forudgående regnskabsår. I perioden 2015-2016 kan donaitonen ikke overstige DKK 8 mio.

Den totale donation i årene 2018-2024 kan ikke samlet overstige DKK 88 mio. eller 15 % af skattepligtig indkomst for Novo Nordisk A/S.

I 2017 udgør donationen 85 mio. kr. (85 mio. kr. i 2016), som er indregnet i administrationsomkostninger i Resultatopgørelsen.

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter (fortsat)

Note 25 - Aktiebaserede vederlæggelsesordninger

Novo Nordisk Fond koncernen har etableret aktiebaserede incitamentsordninger i henholdsvis Novo Nordisk, Novozymes, NNIT, Sonion & Xellia med henblik på at motivere og fastholde en kvalificeret ledelse og for at sikre fælles mål for ledelsen og aktionærene.

Tildeling af aktieoptioner i koncernens almindelige aktieoptionsordninger er betinget af opfyldelsen af mål vedrørende værdiskabelse for aktionærene (shareholder value-mål) fastlagt af bestyrelserne i overensstemmelse med selskabernes langsigtede finansielle mål. Udnyttelseskursen for optionerne i de børsnoterede selskaber svarer til børskursen for aktierne på udstedelsestidspunktet/ordningens etablering.

Incitamentsordningerne er primært egenkapitalafregnede, og der er ikke indregnet forpligtelse for disse. Dagsværdien af det arbejde, medarbejderne udfører til gengæld for at få tildelt optioner eller aktier, indregnes som en omkostning og fordeles over optjeningsperioden.

Langsigtet aktiebaseret incitamentsordning

Novo Nordisk, Novozymes og NNIT

Der er ordninger for koncerndirektionen og øvrige direktører hhv. øvrige ledende medarbejdere

Aktieoptioner markedsværdi - forudsætninger Novozymes

Aktieoptionernes beregnede markedsværdi er baseret på Black-Scholes model for værdiansættelse af optioner.

	2017	2016
Forventet udbytte pr. aktie i DKK - Novozymes	31,60	28,50
Forventet volatilitet (baseret på 2 års historisk volatilitet) - Novozymes	26,6%	25,1%
Risikofri rente	0,0%	0,1%
Markedsværdi af Novozymes B-aktie ved årets udgang	250	274
Årets indregnede omkostninger MDKK - Novozymes	107	144

Aktieoptioner markedsværdi - forudsætninger Novo Nordisk

Markedsværdien bliver fastsat på tildelingsdagen og bliver justeret for forventet udbytte i Udbetalingsperioden. Reguleringer vedrørende tidligere år, er inkluderet i resultatopgørelsen.

Årets indregnede omkostninger MDKK - Novo Nordisk	292	368
---	-----	-----

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter (fortsat)

Note 25 - Aktiebaserede vederlæggelsesordninger

Udestående betingede aktier i Novozymes A/S	Antal
Udestående primo 2016	7.351.699
Tildelt vedrørende 2016	2.050.999
Udnyttet i 2016	(875.587)
Udløbet/annulleret i 2016	<u>(170.126)</u>
Udestående primo 2017	8.356.985
Tildelt vedrørende 2017	1.259.976
Udnyttet i 2017	(1.546.016)
Udløbet/annulleret i 2017	<u>(277.454)</u>
Udestående ultimo 2017	<u>7.793.491</u>
Udestående betingede aktier i Novo Nordisk A/S	
Udestående primo 2016	7.158.636
Frigivne fra ledelsens 2012 fællespulje	(2.590.000)
Frigivne fra ledelsens 2012-14 fællespulje	(1.808.729)
Annulleret fra ledelsens fællespulje	(174.552)
Tildelte betingede aktier til medarbejdere	1.685.411
Allokeret til ledelsens fællespulje	<u>320.760</u>
Udestående primo 2017	4.591.526
Frigivne til medarbejdere	(9.200)
Frigivne fra ledelsens 2012 fællespulje	(749.658)
Annulleret fra ledelsens fællespulje	(152.301)
Tildelte betingede aktier til medarbejdere	-
Allokeret til ledelsens fællespulje	<u>1.153.515</u>
Udestående ultimo 2017	<u>4.833.882</u>

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter (fortsat)

Note 25 - Aktiebaserede vederlæggelsesordninger

	Udnyttelsesperiode	Udstedt	Frigivet	Udløbet/ annulleret	Udestående/ ikke udnyttede ultimo
Antal betingede aktier, der kan udnyttes og er udestående - Novo Nordisk					
Betingede aktier 2016	1. kvrt. 2019	1.465.411	(9.200)	-	1.456.211
Betingede ordninger ved årets slutning		1.465.411	(9.200)	-	1.456.211
Aktier allokeret til fællespuljen for koncerndirektion og øvrige direktører					
Aktier allokeret til fællespulje 2013	1. kvrt. 2017	254.513	(249.678)	(4.835)	-
Aktier allokeret til fællespulje 2014	1. kvrt. 2018	298.467	(9.369)	(4.925)	284.173
Aktier allokeret til fællespulje 2015	1. kvrt. 2019	378.943	-	(522)	378.421
Aktier allokeret til fællespulje 2016	1. kvrt. 2020	96.705	-	-	96.705
Aktier allokeret til fællespulje 2017	1. kvrt. 2021	356.195	-	-	356.195
		1.384.823	(259.047)	(10.282)	1.115.494
Aktier allokeret til fællespuljen for øvrige ledende medarbejdere					
Aktier allokeret til fællespulje 2013	1. kvrt. 2017	622.190	(521.214)	(100.976)	-
Aktier allokeret til fællespulje 2014	1. kvrt. 2018	683.728	(34.061)	(131.588)	518.079
Aktier allokeret til fællespulje 2015	1. kvrt. 2019	879.988	-	(139.235)	740.753
Aktier allokeret til fællespulje 2016	1. kvrt. 2020	224.055	-	(18.030)	206.025
Aktier allokeret til fællespulje 2017	1. kvrt. 2021	761.826	-	-	761.826
		3.171.787	(555.275)	(389.829)	2.226.683
Udestående ordninger ved årets udgang i alt		6.022.021	(823.522)	(400.111)	4.798.388

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Noter (fortsat)

Note 26 - Finansielle risici

Novo Nordisk Fond koncernens internationale aktiviteter medfører, at resultat og balance påvirkes af en række finansielle risikofaktorer. Koncernen har centraliseret styringen af koncernens finansielle risici i henholdsvis Novo Nordisk A/S, Novozymes A/S og Novo Holdings A/S. De respektive bestyrelser for ovenstående selskaber har fastlagt og godkendt de overordnede rammer for den finansielle risikostyring beskrevet i selskabernes finans- og investeringspolitik.

Valutarisiko

Valutarisiko opstår, fordi der ikke er balance mellem indtægter og udgifter i de enkelte valutaer, og fordi koncernen har flere aktiver end forpligtelser i udenlandske selskaber. Det overordnede formål med valutarisikostyring er at begrænse den kortsigtede negative effekt på indtjening og pengestrømme af valutakursudsving, og dermed øge forudsigeligheden af det økonomiske resultat.

Koncernen kurssikrer eksisterende aktiver og forpligtelser i de større valutaer samt de forventede fremtidige pengestrømme i op til 13 måneder. Kurssikring er baseret på forventningerne til fremtidige valutakurser og foretages primært gennem valutaterminsforretninger og valutaoptioner. Sikringens effektivitet vurderes løbende.

Et udsving på 5% kursen på USD (og USD-relaterede valutaer) vil alt andet lige påvirke resultat af primær drift i 2018 med DKK 3.680-4.110 mio. (2017: DKK 3.841-3.861 mio.), et udsving på 5% i kursen på JPY vil påvirke resultat af primær drift i 2018 med DKK 170 mio. (2017: DKK 200 mio.), et udsving på 5% i kursen på CNY vil påvirke resultat af primær drift i 2018 med DKK 325 mio. (2017: DKK 320 mio.), et udsving på 5% i kursen på GBP vil påvirke resultat af primær drift i 2018 med DKK 90 mio. (2017: DKK 90 mio.), mens et udsving på 5% i kursen på CAD vil påvirke resultat af primær drift i 2018 med DKK 80 mio. (2017: DKK 80 mio.). Til trods for at koncernens valutaeksponering er i forhold til EUR anses valutarisikoen for lav på grund af Danmarks fastkurspolitik over for euroen.

Renterisiko

Renterisiko opstår i forbindelse med rentebærende aktiver og passiver. Det overordnede formål med styring af renterisikoen er at begrænse den negative påvirkning af renteudsving på indtjeningen og balancen.

Overskydende likviditet investeres primært i kortfristede, likvide obligationer med høj kreditvurdering eller i pengemarkedsindskud i DKK eller EUR. Renterisikoen ved investeringer styres på basis af varighed sat i forhold til foruddefineret benchmark, der er fastsat i koncernens investeringspolitik.

En stigning i renteniveauet på et procentpoint vil alt andet lige betyde et fald i koncernens finansielle aktiver på DKK 91 mio. (2016: et fald på DKK 170 mio.).

Kreditrisiko

Ved indgåelse af afledte finansielle instrumenter og pengemarkedsindskud påtager koncernen sig en kreditrisiko på modparten. For at styre og begrænse denne risiko handler koncernen primært finansielle instrumenter med modparter, der har en tilfredsstillende langfristet kreditvurdering fra de internationale kreditvurderingsbureauer, alternativt søges kreditrisikoen afdækket til acceptabel risiko. Pengemarkedsindskud indgås udelukkende med finansielle modparter, som har en tilfredsstillende kortfristet kreditvurdering.

Kreditrisikoen vedrørende tilgodehavender er begrænset, da koncernen ikke har nogen betydelig koncentration af kreditrisiko, idet eksponeringen er spredt på et stort antal kunder og modparter.

Likviditetsrisiko

Koncernen sikrer et tilstrækkeligt likviditetsberedskab ved en kombination af likviditetsstyring, ultralikvide omsætningsaktiver og ikke-garanterede og garanterede kreditfaciliteter.

Investeringsrisiko

Koncernen har for at begrænse risikoen for tab på finansielle investeringer, men samtidig bevare udsigten til høje afkast på langt sigt fordelt de finansielle investeringer på en række aktivklasser og geografiske områder i overensstemmelse med koncernens investeringspolitik.

Novo Nordisk Fonden - Koncernen

Note 27 - Transaktioner med nærtstående parter

Som nærtstående parter anses de associerede virksomheder i henholdsvis Novo, Novozymes, Novo Nordisk, NNIT, Xellia og Sonion koncernerne og Novo Nordisk Fondens ledelse.

Der har ikke været væsentlige transaktioner med nærtstående parter. For informationer vedrørende vederlag til Novo Nordisk Fondens ledelse henvises til note 2 i koncernregnskabet.

Note 28 - Dattervirksomheder med væsentlige minoritetsinteresser

2017	Novo Nordisk A/S	Novozymes A/S	Øvrige minoritetsinteresser	I alt
Minoritetsandel	71,3%	73,5%		
TOTALINDKOMST:				
Omsætning	111.696	14.531		
Årets resultat	38.130	3.120		
Anden totalindkomst	1.795	(847)		
Totalindkomst i alt	39.925	2.273		
Minoritetsinteressernes andel af årets resultat	27.191	2.292	801	30.283
BALANCE:				
Langfristede aktiver	42.275	12.236		
Kortfristede aktiver	60.080	6.137		
Langfristede forpligtelser	5.484	2.529		
Kortfristede forpligtelser	47.056	4.577		
Minoritetsinteressernes andel af egenkapital	35.523	8.279	629	44.431
PENGESTRØMME:				
Pengestrømme fra driftsaktivitet	41.168	4.063		
Pengestrømme fra Investeringsaktivitet	(6.571)	(1.668)		
Pengestrømme fra finansieringsaktivitet	(35.689)	(2.815)		
2016	Novo Nordisk A/S	Novozymes A/S	Øvrige minoritetsinteresser	I alt
Minoritetsandel	72,0%	73,4%		
TOTALINDKOMST:				
Omsætning	111.780	14.142		
Årets resultat	37.925	3.050		
Anden totalindkomst	(1.191)	71		
Totalindkomst i alt	36.734	3.121		
Minoritetsinteressernes andel af årets resultat	27.306	2.240	(688)	28.858
BALANCE:				
Langfristede aktiver	37.773	12.266		
Kortfristede aktiver	59.766	6.393		
Langfristede forpligtelser	4.834	3.352		
Kortfristede forpligtelser	47.436	3.562		
Minoritetsinteressernes andel af egenkapital	32.594	8.629	534	41.757
PENGESTRØMME:				
Pengestrømme fra driftsaktivitet	48.314	3.840		
Pengestrømme fra Investeringsaktivitet	(6.790)	(1.349)		
Pengestrømme fra finansieringsaktivitet	(38.887)	(2.484)		

Novo Nordisk Fonden - Moderfond

Totalindkomstopgørelse for perioden 1. januar til 31. december

	Note	2017 DKK mio.	2016 DKK mio.
Indtægter fra dattervirksomheder		13	3.039
Administrationsomkostninger:			
Lønninger og honorarer	1	(84)	(55)
Øvrige omkostninger	2	<u>(71)</u>	<u>(54)</u>
RESULTAT AF PRIMÆRE AKTIVITETER		(142)	2.930
Finansielle indtægter	3	<u>1.137</u>	<u>1.001</u>
RESULTAT FØR SKAT		995	3.931
Skat af årets resultat		<u>0</u>	<u>0</u>
ÅRETS RESULTAT		<u>995</u>	<u>3.931</u>
Resultatdisponering			
Årets bevilgede støtte (netto)		5.820	4.112
Henlagt til senere uddelinger		(4.825)	691
Anvendt af overført resultat		<u>0</u>	<u>(872)</u>
		<u>995</u>	<u>3.931</u>

Novo Nordisk Fonden - Moderfond

Balance pr. 31. december

	Note	2017 DKK mio.	2016 DKK mio.
Aktiver			
Kapitalandele i dattervirksomheder	5	2.142	2.142
Langfristede aktiver i alt		2.142	2.142
Indskud i fælles investeringspulje hos Novo Holdings A/S		13.260	13.573
Immaterielle aktiver		29	-
Likvide beholdninger		15	18
Kortfristede aktiver i alt		13.304	13.591
Aktiver i alt		15.446	15.733
Passiver			
Grundkapital		22	22
Uddelingsramme		4.666	9.491
Egenkapital i alt		4.688	9.513
Skyldig støtte	4	10.712	6.192
Gæld til tilknyttede virksomheder		20	8
Øvrige gældsforpligtelser		26	20
Kortfristede forpligtelser i alt		10.758	6.220
Forpligtelser i alt		10.758	6.220
Passiver i alt		15.446	15.733
Eventualforpligtelser	6		
Transaktioner med nærtstående parter	7		

Novo Nordisk Fonden - Moderfond

Egenkapitalopgørelse	Note	Grund- kapital DKK mio.	Overført resultat DKK mio.	Henlagt til senere uddelinger DKK mio.	Total DKK mio.
2016					
Egenkapital ved årets begyndelse		22	872	8.800	9.694
Årets totalindkomst		-	(872)	4.803	3.931
Bevilget støtte (netto)	4	-	-	(4.112)	(4.112)
Egenkapital ved årets slutning		22	-	9.491	9.513
2017					
Egenkapital ved årets begyndelse		22	-	9.491	9.513
Årets totalindkomst		-	-	995	995
Bevilget støtte (netto)	4	-	-	(5.820)	(5.820)
Egenkapital ved årets slutning		22	-	4.666	4.688

Bestyrelsen har i 2017 godkendt, at der gives bevilling til etablering af Bio Innovation Institute samt udvikling af LIFE Læringslaboratorium på hhv. DKK 411 million og DKK 34 million.

Novo Nordisk Fonden - Moderfond

Pengestrømsopgørelse for perioden 1. januar til 31. december

	2017	2016
	DKK mio.	DKK mio.
Årets resultat	995	3.931
Indskud i fælles investeringspulje med Novo Holdings A/S	0	(2.900)
Udtræk fra fælles investeringspulje med Novo Holdings A/S	1.450	1.070
Tilbageførsel af poster uden likviditetseffekt:		
Afkast af fælles investeringspulje hos Novo Holdings A/S	<u>(1.137)</u>	<u>(1.000)</u>
Pengestrømme før ændring i driftskapital	1.308	1.101
Ændring i driftskapital:		
Ændring i mellemværender med tilknyttede virksomheder	11	3
Ændring i anden gæld	7	(7)
Investeringer i immaterielle aktiver	<u>(29)</u>	<u>0</u>
Pengestrømme fra driftsaktivitet	1.297	1.097
Vedtægtsmæssige forpligtelser		
Nettoudbetalinger vedr. uddelinger	<u>(1.300)</u>	<u>(1.130)</u>
Pengestrømme fra vedtægtsmæssige forpligtelser	<u>(1.300)</u>	<u>(1.130)</u>
Nettopengestrømme	<u>(3)</u>	<u>(33)</u>
Likvide beholdninger ved årets begyndelse	18	51
Likvide beholdninger ved årets slutning	<u>15</u>	<u>18</u>

Novo Nordisk Fonden - Moderfond

Noter	2017 DKK mio.	2016 DKK mio.
Note 1 - Lønninger og honorarer		
Lønninger (sekretariat og bestyrelse)	67	43
Pensioner - bidragsbaserede ordninger	8	5
Honorar til komiteer, bedømmelsesudvalg mv.	6	5
Andre personaleomkostninger	3	2
	<u>84</u>	<u>55</u>
Lønninger og honorarer i alt		
Løn, bonus, pension mv. til direktionen	4	4
Honorarer til bestyrelsen	4	3
<p>Hverken direktion eller bestyrelse i Novo Nordisk Fonden deltager i aktiebaserede incitamentsordninger.</p>		
	Antal	Antal
Gennemsnitligt antal fuldtidsmedarbejdere		
	<u>60</u>	<u>40</u>
Note 2 - Honorar til revisorer		
	DKK mio.	DKK mio.
Lovpligtig revision	0,2	0,2
Skatterådgivning	0,9	0,4
Andre ydelser	0,2	0,1
	<u>1,3</u>	<u>0,7</u>
Honorar til revisorer i alt		
Note 3 - Finansielle indtægter		
Renteindtægter	-	1
Afkast af fælles investeringspulje hos Novo Holdings A/S	1.137	1.000
	<u>1.137</u>	<u>1.001</u>
Finansielle indtægter i alt		

Novo Nordisk Fonden - Moderfond

Noter (fortsat)	2017	2016
Note 4 - Støtte	DKK Tusinde	DKK Tusinde
Bevilget i året:		
Forsknings- og innovationsbevillinger		
Forskningsprojektstøtte/programmer:		
Challenge Program	359.449	296.267
Biovidenskab og basal biomedicin	80.000	-
Investigatororienterede kliniske forsøg	77.699	-
Endokrinologi og metabolisme, Norden	74.500	72.500
Tandemprogrammet	59.713	-
Klinisk og translational lægevidenskab	50.000	59.996
Interdisciplinary Synergy Program	44.943	44.515
Steno Collaborative Grants	41.201	-
Bioteknologibaseret syntese og produktionsforskning	40.000	35.000
Forskning om socioøkonomiske effekter af forskning	29.941	30.382
Forskningsprogram i almen medicinsk forskning	-	24.965
Forskningsprogram i sygepleje	7.497	7.500
Forskning i kunst og kunsthistorie	2.000	2.000
Sygeplejeforskning - projektstøtte	2.929	1.500
	869.872	574.625
Stipendier:		
Laureates Research Grants	40.000	80.000
Hallas-Møller stipendier	22.000	21.611
Young investigator award	60.000	20.000
Borregaard kliniske forskerstipendier	20.000	20.000
Excellensprojekt	19.935	20.000
Postdocstipendier til forskning i udlandet - Biovidenskab og Basal Biomedicin	14.964	14.761
Postdocstipendier til forskning i udlandet - Endokrinologi og Metabolisme (Norden)	23.167	11.931
Visiting scholar stipendier ved Stanford Bio-X	7.941	7.705
Mads Øvlisen stipendier (post.doc og ph.d stipendier)	12.683	6.800
Investigator-grant i Kunsthistorisk Forskning	5.371	-
Bioteknologibaseret syntese og produktionsforskning (post.doc)	13.400	6.581
Postdoc. og ph.d stipendier, sygeplejeforskning	10.604	5.995
Skolarstipendier	3.097	3.119
Forskningsstipendier inden for almen medicin	3.200	2.000
	256.362	220.503
Innovationsuddelinger:		
Pre-seed uddelinger	27.914	26.590
Exploratory Pre-seed grants	9.674	10.938
	37.588	37.528
Symposier:		
Novo Nordisk Fonden Symposier	254	1.360
Prissymposier	700	1.559
	954	2.919
Priser:		
EASD - Prisen	7.000	7.000
Novo Nordisk Prisen	3.000	3.000
Novozymes Prisen	3.000	3.000
Jacobæus Prisen	250	277
Marie og August Krogh Prisen	250	250
Hagedorn Prisen	250	250
Novo Nordisk Fondens Forelæsningspris	50	50
	13.800	13.827
Steno Diabetes Center		
Steno Diabetes Center Odense - drift og byggeri	1.394.600	-
Steno Diabetes Center Århus - drift og byggeri	1.388.800	-
Steno Diabetes Center Nordjylland - drift og byggeri	794.500	-
Databasen DD2	40.050	9.600
Steno Diabetes Center København - drift	-	1.792.000
Steno Diabetes Center København - bygning	-	700.000
Steno Diabetes Center København - transition	-	453.000
Udvikling af Steno Diabetes Center København	-	19.060
	3.617.950	2.973.660
(overført til næste side)	4.796.526	3.823.062

Novo Nordisk Fonden - Moderfond

Noter (fortsat)	2017		2016	
	DKK Tusinde		DKK Tusinde	
Note 4 - Støtte (fortsat)				
(Overført fra forrige side)		4.796.526		3.823.062
Strategisk støtte				
Cluster centre				
NNF Center for Biosustainability	-		207.800	
Novo Nordisk Fondens Proteincenter	-		60.000	
DanStem	100.000	100.000	-	267.800
Researcher education				
Education PHD Programme fermentering	187.000		-	
Danish Diabetes Academy 2018	156.000		-	
Copenhagen Bioscience PhD Programme	36.330	379.330	30.060	30.060
Cluster infrastructure				
MicroMax	255.000		-	
Cryonet	7.500	262.500	-	0
Cluster Programme				
Cluster Collaboration Event Programme	5.000		-	
Cluster Integration Activities	2.700		-	
Copenhagen Bioscience Conferences	9.000	16.700	6.500	6.500
Education and outreach				
Copenhagen International School	-		15.000	
Big Bang 2018-2020	3.000		-	
DTU Biobuilders	180		-	
Forprojekt - Metropolitan Honors College	1.010		-	
Novo Nordisk Fondens Gymnasielærerpriser	500		500	
Novo Nordisk Fondens naturfagslærerpris	500		500	
Jet-Net.dk i stor skala	2.500		-	
Translational Investigator Training Programme	1.000		-	
Unge forskere	9.000		-	
Undervisningspriser 2018	250		-	
UNF Sciencecamps 2017 & 2018-20	825		-	
World Robot Olympiad	150		-	
iGEM 2017	200		-	
University Startup World Cup 2017	675	19.790	-	16.000
Research Awards				
Collaborative Research Program in Biomedical Innovation Law	35.000		-	
Harnessing the oxidative power of enzymes - HOPE	35.000		-	
Professorships in Enzymology and Protein Biophysics at DTU Bioengineering	25.000		-	
Convergent Ethics and the Ethics of Controversy (CEEC)	10.000		-	
NNF Crop Resiliency Workshop	662		-	
Forskningsfinansiering i Danmark	2.000		-	
NNF Endowed Professorship Programme	10.000		-	
NNF Professorship in Pediatric Surgery at Rigshospitalet	60.000		-	
NNF Professorship public leadership in the health sector	15.000	192.662	-	0
(overført til næste side)		5.767.508		4.143.422

Novo Nordisk Fonden - Moderfond

Noter (fortsat)	2017	2016
Note 4 - Støtte (fortsat)	DKK Tusinde	DKK Tusinde
(Overført fra forrige side)	5.767.508	4.143.422
Enkeltsatsninger (forskning, uddannelse, formidling mv.)		
LEAPS	-	13.000
Experimentarium	-	11.500
Naturfagsmaraton	-	6.550
Cirkus Naturligvis	-	3.735
European Conference of Science Journalists 2017	-	1.000
Nordic Health Tech Talents	5.977	-
Forskningsudstillingen - Et sukkerteater	-	500
Lægevidenskabeligt selskab - Vejen til personlig dansk medicin	-	395
Experimentarium (Videnskabsfolk.dk)	-	375
Bodil Schmidt-Nielsen Symposium	-	320
Modern Approaches to Diabetes Self-Management and Prevention	-	299
RNA Localization and Localized Translation	-	250
Lægevidenskabeligt selskab - indledende debatmøder	-	250
Dansk Biotek - analysearbejde	-	200
Diverse sponsorater	2.775	-
	8.752	38.374
Humanitære og sociale formål		
Teach First Danmark	-	7.500
Minik Rosing - forskningsprojekt	-	5.000
Spire 17	-	2.000
UNICEF Danmark	-	1.600
Soldaterlegatet	-	800
Julemærkefonden	-	630
Dansk Røde Kors	-	500
Dansk Flygtningehjælp	-	500
Maternity worldwide	-	440
Ingeniører uden grænser	-	421
SOS Børnebyerne	-	419
Tandsundhed uden grænser	-	115
Øvrige	-	80
Hjælpeorganisationer	12.086	-
Akutte humanitære formål	4.104	-
Sociale formål	46.598	-
	62.788	20.005
I alt bevilget støtte i året	5.839.048	4.201.801
Reguleringer af bevilget støtte	-18.969	-88.781
Bevilget støtte i året (netto)	5.820.079	4.113.020
Skyldig bevilget støtte ved årets begyndelse	6.191.647	3.208.548
Årets udbetalinger	-1.307.757	-1.133.244
Indbetalinger vedr. ej benyttede midler i året	7.737	3.323
Skyldig bevilget støtte ved årets slutning	10.711.706	6.191.647

Novo Nordisk Fonden - Moderfond

Noter (fortsat)	2017 DKK mio.	2016 DKK mio.
Note 5 - Kapitalandele i dattervirksomheder		
Anskaffelsesværdi ved årets begyndelse	2.142	2.142
Tilgang i året	-	-
Afgang i året	-	-
	<u>2.142</u>	<u>2.142</u>
Anskaffelsesværdi ved årets slutning	2.142	2.142

Novo Holdings A/S er en 100 % ejet dattervirksomhed af Novo Nordisk Fonden, og aktiebeholdningen i Novo Holdings A/S er sammensat af nominelt kr. 115.400.000 A-aktier og kr. 384.600.000 B-aktier.

Note 6 - Eventualforpligtelser

Novo Nordisk Fonden har i 2017 givet Den Sociale Kapitalfond Invest 1 K/S et investeringstilsagn på 25 mio. kr. Det primære formål med tilsagnet er at støtte sociale formål, som er et af fondens vedtægtsbestemte uddelingsformål.

Note 7 - Transaktioner med nærtstående parter

Som nærtstående parter anses Novo Holdings A/S, Novo Nordisk koncernen, Novozymes koncernen, NNIT koncernen, Xellia koncernen, Sonion koncernen, associerede virksomheder, samt medlemmer af disse enheders samt Fondens øverste ledelser. Honorar til Novo Nordisk Fondens øverste ledelse fremgår af koncernregnskabet note 2. Alle aftaler vedrørende aktiver og serviceydelser er forhandlet på markedsbaserede vilkår, og flertallet af aftalerne løber i et år.

I år 2017 og 2016 har Novo Nordisk Fonden haft følgende udgifter med nærtstående parter:

Novo Holdings A/S

Serviceydelser leveret af Novo Holdings A/S	20	14
Serviceydelser solgt til Novo Holdings A/S	2	-
Modtaget udbytte	13	3.008
Investeringsportefølje forvaltet af Novo Holdings A/S	13.260	15.573
Huslejeoplyttelse til Novo Holdings A/S	8	-

Novo Nordisk koncernen

Uddelinger til Novo Nordisk Invest 4 A/S (tidl. Steno Diabetes Center A/S*)	-	69
Serviceydelser leveret af Novo Nordisk A/S	6	31

*Pr. 1. januar 2017 har Novo Nordisk A/S overført aktiviteterne i Steno Diabetes Center til Region Hovedstaden. Novo Nordisk Invest 4 A/S er herefter overgået til en hvilende status.

Der har ikke været væsentlige transaktioner med ledelsen i Novo Nordisk Fonden, Novo Holdings A/S, Novo Nordisk koncernen og Novozymes koncernen.

Udover de ovennævnte koncerninterne transaktioner, vedtægtsbestemte uddelinger og normalt ledelsesvederlag har der ikke været transaktioner med bestyrelse, direktion, ledende medarbejdere, tilknyttede virksomheder eller andre nærtstående parter.

Dattervirksomheder af Novo Holdings A/S

	Hjemsted	Kapitalandel (%)/Stem- meandel
Dattervirksomheder		
Novo Nordisk A/S	Danmark	28,1/75,5
Novozymes A/S	Danmark	25,5/71,2
NNIT A/S ^{1) 2)}	Danmark	25,5
Sonion HoldCo A/S ²⁾	Danmark	100
Xellia HoldCo A/S ²⁾	Danmark	100
Novo Ventures (US), Inc.	USA	100
ERT HoldCo A/S	Danmark	100
Novo Invest 1 A/S	Danmark	100
Novo Ventures 1 A/S	Danmark	100
Novo DP2 Inc., USA	USA	100
BiOrigin ApS	Danmark	100
Associerede virksomheder		
Chr. Hansen Holding A/S	Danmark	26
Veloxis Pharmaceuticals A/S	Danmark	41
Life science virksomheder ³⁾		
Acesion Pharma ApS	Denmark	46
Adenium Biotech ApS	Denmark	48
Affinicon ApS	Denmark	49
Antag Therapeutics ApS	Denmark	37
Avilex Pharma ApS	Denmark	72
Battersea Biotech, LLC	USA	33
Biosyntia ApS	Denmark	46
Cardeas Pharma Corp.	USA	28
Cianna Medical, Inc.	USA	39
Dades A/S	Denmark	45
E-scape Bio, Inc.	USA	26
Forendo Pharma Oy	Finland	31
Galecto Biotech AB	Sweden	21
Hoba Therapeutics ApS	Denmark	43
Inthera Bioscience Ltd	Switzerland	26
IO Biotech ApS	Denmark	30
Karus Therapeutics Ltd	United Kingdom	23
MinervaX ApS	Denmark	49
NMD Pharma ApS	Denmark	32
Nuvelution Pharma, Inc.	USA	47
Orexo AB	Sweden	28
PCOVERY ApS	Denmark	35
Reapplix ApS	Denmark	21
RSPR Pharma AB	Sweden	24
Rgenix Inc.	USA	26
Spruce Biosciences, Inc.	USA	51
Symphogen A/S	Denmark	28
Tarsa Therapeutics, Inc.	USA	32
Unchained Labs, Inc.	USA	33
Vantia Ltd.	United Kingdom	70/49

1) Novo Holdings A/S ejer sammen med Novo Nordisk A/S 51% af aktierne i NNIT A/S hvorfor selskabet er klassificeret som dattervirksomhed.

2) Ud over de nævnte selskaber har NNIT A/S, Sonion HoldCo A/S og Xellia HoldCo A/S egne datterselskaber.

3) Novo Holdings A/S' investeringer i life science virksomheder er foretaget med samme formål som øvrige investeringer, hvorfor værdien heraf indgår under "Øvrige investeringer" i balancen.

Dattervirksomheder af Novo Nordisk A/S

	Hjemsted	Kapitalandel (%)
Dattervirksomheder per region		
Europa		
S.A. Novo Nordisk Pharma NV	Belgien	100
	Bosnien-	
Novo Nordisk Pharma d.o.o.	Hercegovina	100
Novo Nordisk Pharma EAD	Bulgarien	100
Novo Nordisk Pharmatech A/S	Danmark	100
Novo Nordisk Region Europe A/S	Danmark	100
Novo Nordisk Invest 4 A/S	Danmark	100
Novo Nordisk Region Europe Pharmaceuticals A/S	Danmark	100
Novo Nordisk Farma OY	Finland	100
Novo Nordisk	Frankrig	100
Novo Nordisk Production SAS	Frankrig	100
Novo Nordisk Hellas Epe.	Grækenland	100
Novo Nordisk B.V.	Holland	100
Novo Nordisk Limited	Irland	100
Novo Nordisk S.P.A.	Italien	100
Novo Nordisk Hrvatska d.o.o.	Kroatien	100
UAB Novo Nordisk Pharma	Litauen	100
Novo Nordisk Farma dooel	Makedonien	100
Novo Nordisk Scandinavia AS	Norge	100
Novo Nordisk Pharmaceutical Services Sp. z.o.o.	Polen	100
Novo Nordisk Comércio Produtos Farmacêuticos Lda.	Portugal	100
Novo Nordisk Farma S.R.L.	Rumænien	100
Novo Nordisk Health Care AG	Schweiz	100
Novo Nordisk Pharma AG	Schweiz	100
Novo Nordisk Pharma d.o.o. Belgrade (Serbia)	Serbien	100
Novo Nordisk Slovakia s.r.o.	Slovakiet	100
Novo Nordisk d.o.o.	Slovenien	100
Novo Nordisk Pharma S.A.	Spanien	100
Novo Nordisk Holding Limited	Storbritannien	100
Novo Nordisk Limited	Storbritannien	100
Novo Nordisk Scandinavia AB	Sverige	100
Novo Nordisk s.r.o.	Tjekkiet	100
Novo Nordisk Pharma GmbH	Tyskland	100
Novo Nordisk Hungaria Kft.	Ungarn	100
Novo Nordisk Pharma GmbH	Østrig	100
Nordamerika		
Novo Nordisk Canada Inc	Canada	100
Novo Nordisk US Bio Production Inc.	USA	100
Novo Nordisk US Holdings Inc.	USA	100
Novo Nordisk Pharmaceutical Industries Inc	USA	100
Novo Nordisk Inc.	USA	100
Novo Nordisk Research Center Indianapolis, Inc.	USA	100
Novo Nordisk Research Center Indianapolis, Inc.	USA	100
Japan & Korea		
Novo Nordisk Pharma Ltd.	Japan	100
Novo Nordisk Region Pacific A/S	Danmark	100
Novo Nordisk Pharma Korea Ltd.	Sydkorea	100

(fortsætter)

Dattervirksomheder af Novo Nordisk A/S (fortsat)

	Hjemsted	Kapitalandel (%)
Dattervirksomheder per region (fortsat)		
International Operations		
Aldaph SpA	Algeriet	100
Novo Nordisk Pharma Argentina SA	Argentina	100
Novo Nordisk Pharmaceuticals Pty. Ltd.	Australien	100
Novo Nordisk Pharma (Private) Limited	Bangladesh	100
Novo Nordisk Produção Farmacêutica do Brasil Ltda.	Brasilien	100
Novo Nordisk Farmacêutica do Brasil Ltda.	Brasilien	100
Novo Nordisk Farmacêutica Ltda	Chile	100
Novo Nordisk Columbia SAS	Columbia	100
Novo Nordisk Pharma Operations A/S	Danmark	100
Novo Nordisk Region International Operation A/S	Danmark	100
Novo Nordisk Egypt LLC	Egypten	100
Novo Nordisk Pharmaceuticals (Philippines) Inc	Filippinerne	100
Novo Nordisk Pharma Gulf FZ-LLC	Forenede Arabiske Emirater	100
Novo Nordisk India Private Limited	Indien	100
Novo Nordisk Service Centre (India) Pvt. Ltd.	Indien	100
PT. Novo Nordisk Indonesia	Indonesien	100
Novo Nordisk Pars	Iran	100
Novo Nordisk Ltd	Israel	100
Novo Nordisk Kazakhstan LLP	Kazakhstan	100
Novo Nordisk Kenya Ltd	Kenya	100
Novo Nordisk Pharma SARL	Libanon	100
Novo Nordisk Pharma (Malaysia) Sdn Bhd	Malaysia	100
Novo Nordisk Pharma Operations (BASEA) Sdn Bhd	Malaysia	100
Novo Nordisk Pharma SAS	Marokko	100
Novo Nordisk Mexico S.A. de C.V.	Mexico	100
Novo Nordisk Pharmaceuticals Ltd.	New Zealand	100
Novo Nordisk Pharma Limited	Nigeria	100
Novo Nordisk Pharma (Private) Limited	Pakistan	100
Novo Nordisk Panama S.A.	Panama	100
Novo Nordisk Peru, S.A.C.	Peru	100
Novo Nordisk Limited Liability Company	Rusland	100
Novo Nordisk Production Support LLC	Rusland	100
Novo Investment Pte Limited	Singapore	100
Novo Nordisk Pharma (Singapore) Pte Ltd	Singapore	100
Novo Nordisk Lanka (PVT) Ltd	Sri Lanka	100
Novo Nordisk (Pty) Limited	Sydafrika	100
Novo Nordisk Pharma (Thailand) Ltd	Thailand	49
Novo Nordisk Tunisie SARL	Tunesien	100
Novo Nordisk Saglik Ürünleri Tic Ltd Sti	Tyrkiet	100
Novo Nordisk Ukraine, LLC	Ukraine	100
Novo Nordisk Venezuela Casa de Representación C.A.	Venezuela	100
Region Kina		
Novo Nordisk Hong Kong Limited	Hong Kong	100
Novo Nordisk (China) Pharmaceuticals Co., Ltd.	Kina	100
Beijing Novo Nordisk Pharmaceuticals Science & Technology Co., Ltd.	Kina	100
Novo Nordisk Pharma (Taiwan) Ltd	Taiwan	100
Øvrige dattervirksomheder		
NNE A/S	Danmark	100
NNIT A/S	Danmark	26
Dattervirksomheder af NNE A/S		
NNE Tanjin Engineering Co, Ltd	China	100
NNE AB	Sweden	100
NNE inc	United States	100
NNE SAS	France	100
NNE AG	Switzerland	100
NNE SA	Belgium	100
NNE Limited	India	100
NNE Pharmaplan 000	Russia	100
Pharmaplan SPOL s.r.o.	Czech Republic	100
Dattervirksomheder af NNIT A/S		
NNIT (Tianjin) Technology Co.Ltd	China	100
NNIT Philippines Inc	Philippines	100
NNIT Switzerland AG	Switzerland	100
NNIT Germany GMBH	Germany	100
NNIT Inc.	USA	100
NNIT Czech Republic s.r.o.	Czech Republic	100
NNIT UK Ltd	UK	100
Scales A/S	Denmark	100
Scales AS	Norway	100
Scales AB	Sweden	100

Dattervirksomheder af Novozymes A/S

	Hjemsted	Kapital- andel (%)
Novozymes BioAg S.A.	Argentina	100
Novozymes Australia Pty. Ltd.	Australien	100
Novozymes Belgium BVBA	Belgien	100
Novozymes Latin America Ltda.	Brasilien	100
Novozymes BioAg Productos Para Agricultura Ltda.	Brasilien	100
Novozymes BioAg Limited	Canada	100
Novozymes Canada Limited	Canada	100
Novozymes Bioindustrial A/S	Danmark	100
Novozymes Bioindustrial China A/S	Danmark	100
Novozymes Biopharma DK A/S	Danmark	100
Novozymes BioAg A/S	Danmark	100
Novozymes France S.A.S	Frankrig	100
Novozymes Netherlands BVBA	Holland	100
Novozymes Hong Kong Ltd.	Hong Kong	100
Novozymes South Asia Pvt. Ltd.	Indien	100
Novozymes Italia S.r.l.	Italien	100
Novozymes Japan Ltd.	Japan	100
Novozymes (China) Biotechnology Co. Ltd.	Kina	100
Novozymes (China) Investment Co. Ltd.	Kina	100
Novozymes (Shenyang) Biologicals Co. Ltd.	Kina	100
Suzhou Hongda Enzyme Co. Ltd.	Kina	96
Novozymes Malaysia Sdn. Bhd.	Malaysia	100
Novozymes Mexicana, S.A. de C.V.	Mexico	100
Novozymes Mexico, S.A. de C.V.	Mexico	100
Novozymes RUS LLC	Rusland	100
Novozymes Switzerland AG	Schweiz	100
Novozymes Switzerland Holding AG	Schweiz	100
Novozymes Singapore Pte. Ltd.	Singapore	100
Novozymes Spain S.A.	Spanien	100
Novozymes UK Ltd.	Storbritannien	100
Novozymes Sweden AB	Sverige	100
Novozymes South Africa (Pty) Ltd.	Sydafrika	100
Novozymes Korea Limited	Sydkorea	100
Novozymes Enzim Dis Ticaret Limited Sirketi	Tyrkiet	100
Novozymes Deutschland GmbH	Tyskland	100
Orfanobalance GmbH	Tyskland	100
Novozymes BioAg, Inc.	USA	100
Novozymes Biologicals, Inc.	USA	100
Novozymes Blair, Inc.	USA	100
Novozymes, Inc.	USA	100
Novozymes North America, Inc.	USA	100
Novozymes US, Inc.	USA	100
Novozymes Biopharma US, Inc	USA	100
Pacific Vet Group-USA, Inc.	USA	100